

Letno poročilo 2015

Livar d.d.

KAZALO VSEBINE

POSLOVNO POROČILO

1. UVOD	1
1.1. OSNOVNI PODATKI	1
1.2. VODENJE IN UPRAVLJANJE DRUŽBE	2
1.3. BESEDA GLAVNEGA IZVRŠNEGA DIREKTORJA	3
1.4. GIBANJE GLAVNIH KAZALNIKOV USPEŠNOSTI POSLOVANJA	5
2. POSLOVNO POROČILO.....	6
2.1. PRODAJA.....	6
2.2. DOBIČKONOSNOST POSLOVANJA	7
2.3. FINANČNI POLOŽAJ	9
2.4. INVESTICIJE	12
2.5. ZAPOSLENI	14
2.6. RAZVOJ	15
2.7. OKOLJE	16
2.8. DOGODKI PO ZAKLJUČKU POSLOVNEGA LETA.....	16
3. UPRAVLJANJE S TVEGANJI	17
4. NAČRTI ZA PRIHODNOST	19

RAČUNOVODSKO POROČILO

1. POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA	20
2. IZKAZ STANJA	22
3. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA.....	24
4. IZKAZ VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA	25
5. IZKAZ DENARNIH TOKOV	26
6. IZKAZ GIBANJA KAPITALA	28
7. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	31
8. POJASNILA K BILANCI STANJA.....	44
9. POJASNILA K IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA.....	60
10. POSLI S POVEZANIMI OSEBAMI	69
11. UPRAVLJANJE S TVEGANJI	70
12. NEGOTOVOST GLEDE PREDPOSTAVKE DELUJOČEGA PODJETJA	72
13. DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA.....	72
14. IZJAVE.....	73
14.1. IZJAVA O ODGOVORNOSTI POSLOVODSTVA.....	73
14.2. IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE.....	74
14.3. IZJAVA O PODRUŽNICAH.....	74

Poslovno poročilo

1. UVOD

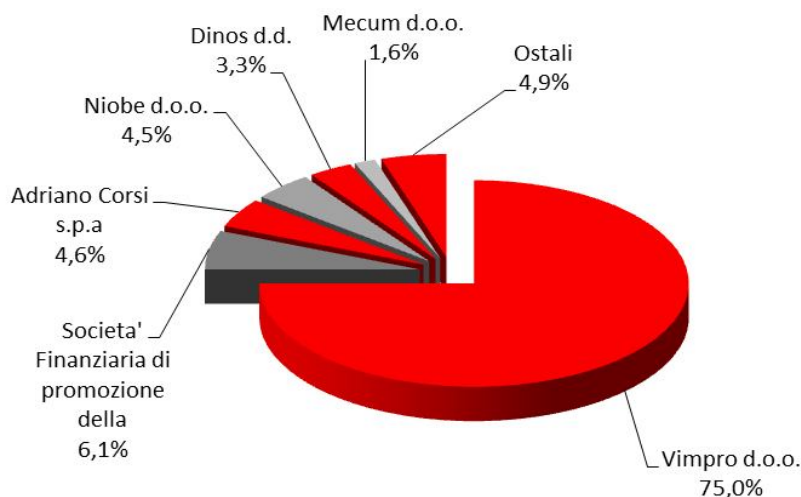
1.1. OSNOVNI PODATKI

Livar, d.d., Ivančna Gorica		
Sedež	Ljubljanska cesta 43, 1295 Ivančna Gorica	
Telefon	(01)786-99-00	
E-pošta	info@livar.si	
Matična številka	5504813	
Davčna številka	58984771	
Dejavnost	(24.510) litje železa	

Družba Livar, proizvodnja in obdelava ulitkov, d.d., deluje že od leta 1954 in je s preko 600 zaposlenimi ena od največjih livarn v Sloveniji. Deluje v Ivančni Gorici in v Črnomlju s tremi proizvodnimi centri; z dvema livarnama in z mehansko obdelavo. Je specializirana livarna za proizvodnjo izdelkov iz sive in nodularne litine z možnostjo njihove mehanske obdelave.

Družba je vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, pod vložno številko 1/3026/00.

Lastniška struktura na dan 31. 12. 2015 je bila naslednja:

Višina lastniškega kapitala na dan 31. 12. 2015	661.862 ¹ EUR
Višina osnovnega kapitala na dan 31. 12. 2015	6.069.276 EUR
Število izdanih delnic na dan 31. 12. 2015	6.069.276
Število redno zaposlenih na dan 31. 12. 2015	492

¹ Višina in razvoj vrednosti lastniškega kapitala je podrobneje razkrita v točki 2.3. tega poročila.

1.2. VODENJE IN UPRAVLJANJE DRUŽBE

Upravni odbor in vodstvo družbe Livar, d.d.

VOJKO ROVERE
Predsednik upravnega odbora

Mag. JOŽE KALIGARO
Namestnik predsednika upravnega odbora
Glavni izvršni direktor

JOŽE STRMOLE
Član upravnega odbora
Predstavnik zaposlenih

1.3. BESEDA GLAVNEGA IZVRŠNEGA DIREKTORJA

Poslovno leto 2015 je minilo v znamenju začetka aktivnosti za doseganje odličnosti na vseh ključnih področjih delovanja, ki so porok, da bomo leto 2016 pričakali veliko bolje pripravljeni na izzive, ki jih pred nas postavlja stalno spreminjajoče se in, zaradi globalnih ekonomsko - finančnih razmer, izredno tvegano poslovno okolje. Temelji za to so bili postavljeni v zadnjih dveh letih, v katerih je bilo v Livarju urejeno osnovno procesno delovanje z vidika povečanja procesne preglednosti in izboljšanja osnovne procesne učinkovitosti.

V okviru omenjenih aktivnosti smo izvedli projekt prodajne odličnosti s svetovalno družbo Simon Kucher & Partners, Dunaj, v okviru katerega smo razvili in vpeljali nov prodajni model družbe s spremembami v organizaciji prodajne funkcije, kar je z vidika utrditve položaja Livarja na trgu ključnega pomena. Pričeli smo z izvajanjem projekta procesnega reinžiniringa, ki je služil kot podlaga projektoma delne zamenjave informacijskega sistema in spremembe plačnega sistema, s katerim je Livar meseca marca 2016 vpeljal učinkovit in stimulativni sistem plač, ki je zasnovan na uspešnosti delovanja družbe in nagrajevanju zaposlenih po kriterijih individualne uspešnosti dela in doseganja ciljev. V jesenskem času so strokovnjaki svetovalne hiše Roland Berger, Dunaj, izvedli neodvisni pregled poslovanja družbe (IBR), v okviru katerega je bila pregledana ustreznost poslovne usmerjenosti Livarja in uresničljivost zastavljenih kratkoročnih in dolgoročnih ciljev. Rezultati pregleda so bili za Livar zelo dobri in kažejo na pravilnost naših usmeritev in visoko stopnjo uresničljivosti naših pričakovanj. Ravno tako v jesenskem času smo uspešno zaključili za Livar izredno pomemben projekt, projekt prestrukturiranja finančnega dolga, s podpisom pogodbe o prestrukturiranju finančnega dolga (MRA). S tem smo stabilizirali kapitalsko strukturo družbe za nadaljnjih pet let in omogočili odplačevanje dolga v obsegu in na način, ki ne bo povzročal motenj pri poslovanju družbe in predvsem pri njenem razvoju. Zaradi vse močnejše informacijske vpetosti v poslovno okolje in varovanja podatkov vitalnega značaja smo pristopili tudi k projektu nadgradnje sistema informacijske varnosti. Spremembo pri delovanju Livarja v prihodnje pa simbolično zaokroža projekt preнове celostne podobe družbe, ki smo ga pričeli izvajati konec leta 2015. Za doseganje cilja poslovne odličnosti v naslednjih petih letih delovanja smo torej v letu 2015 izvajali za prihodnost Livarja ključne projekte, ki so bili v pretežni meri že zaključeni, njihove učinke pa bomo v Livarju živeli in nadgrajevali v nadaljnjih letih našega delovanja.

Osnovni razlog opisane intenzivnosti dela je bilo znižanje obsega prodaje tako v razmerju do načrtovanih vrednosti kot v razmerju do doseženih vrednosti v letu 2014, ki se je pričelo že v zadnjem četrtletju leta 2014. Gre za posledice hitrega, negativnega obrata globalnega trenda rasti prodaje v industrijah našega delovanja po, znova z globalnega vidika, izredno dobremu letu 2014. Ta je povzročil zniževanje obsega naročil in cenovno vojno med ponudniki livarskih izdelkov, kar je v našem primeru pomenilo tudi izgubo dveh zelo pomembnih kupcev. Na takšen razvoj dogodkov smo bili slabo pripravljeni, smo pa s prej naštetimi aktivnostmi že v drugi polovici leta dosegli položaj, ki nas je dvignil nad raven uspešnosti delovanja naše konkurence (industrije našega delovanja) in nam kljub znižanju obsega prodaje omogočil ohranjanje dobičkonosnosti s spremenjeno prodajno strukturo in s procesnim optimiranjem poslovanja. Poslovno leto 2015 tako zaključujemo z EBITDA na ravni 7,0 mio EUR pri 14,8 % EBITDA marži in s čistim dobičkom v višini 4,0 mio EUR, kar družbo uvršča v skupino zelo dobro delujočih livarn v evropskem prostoru. Finančni položaj družbe v letu 2015 smo stabilizirali; z multiplikatorjem razmerja finančnega dolga in EBITDA na ravni 2,99x in razmerjem EBITDA z obrestmi na ravni 7,79x, kar pomeni visoko stopnjo sposobnosti samofinanciranja poslovanja in odplačevanja finančnega dolga. Zaradi še zadnjega, pomembnega vpliva preteklih slabih investicijskih odločitev na tekoče poslovanje Livarja, smo vrednost lastniškega kapitala, s slabitvijo vseh terjatev finančne in poslovne narave iz naslova naložbe v družbo Jelšingrad

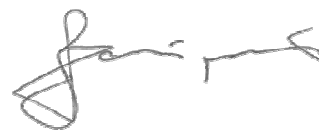
Livar, Banja Luka, Republika Srpska, močno znižali. A to znižanje je obračunske narave in predvsem zaradi odlične solventnosti (likvidnosti) družbe na uspešnost njenega poslovanja ne vpliva negativno.

Glede na stanje urejenosti in uravnoteženosti poslovanja čutimo zaposleni Livarja izredno velika odgovornost, ker za morebitne neuspehe ne moremo več iskati razlogov drugje, kot le pri sebi. Imamo torej škarje in platno naše prihodnosti in na nas je, kako ju bomo izkoristili. Zato bo leto 2016 zelo osredotočeno na zaposlene, na njihovo znanje, kompetence in razvoj korporativne kulture Livarja. V tej točki moramo doseči odličnost kompetenc, odličnost v znanju in odličnost v sposobnosti prenašanja znanj v poslovno prakso.

Veseli me, da smo uspeli probleme poslovanja spremeniti v izzive, pregorevanje zaradi previsoke delovne obremenjenosti v motivacijo. Da so nas pri tem spremljali naši zvesti kupci in nas pri tem podpirali naši zvesti dobavitelji, z vsemi elementi partnerskega odnosa. Zadovoljen, da je upravni odbor z g. Roverom na čelu razumel trenutne izzive Livarja, jih ves čas kritično spremljal in jih podpiral. Da je jasno artikuliral cilje lastnikov in jih ustrezno prevajal v strateške usmeritve posloводства. In da se je skozi opisano delo izoblikovala ključna vrednota delovanja Livarja, ODNOS. Odnos do vsega kar smo in kar počnemo; do preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, predvsem pa do ljudi.

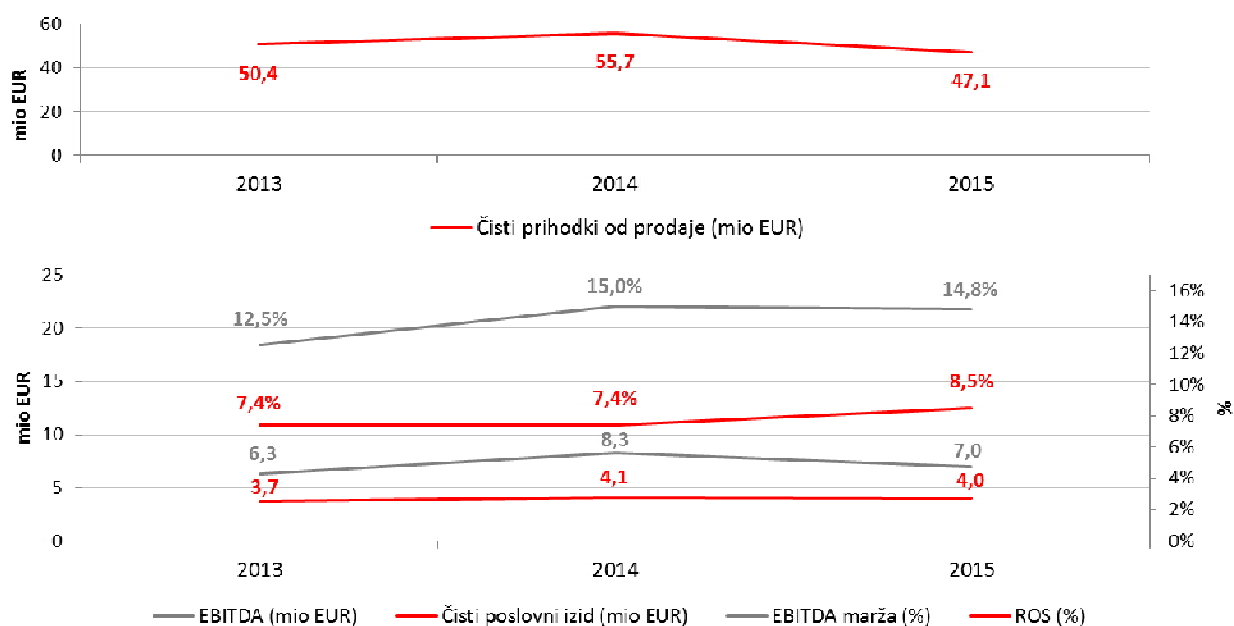
Leto 2015 je torej mogoče razumeti kot leto preizkušnje, v katerem smo dokazali, da smo zaposleni Livarja sposobni izpeljati ključni strateški cilj stabilizacije in razvoja Livarja v sodobnega industrijskega proizvajalca na učinkovit in predvsem uspešen način.

mag. Jože Kaligaro
glavni izvršni direktor

1.4. GIBANJE GLAVNIH KAZALNIKOV USPEŠNOSTI POSLOVANJA

(v EUR, če ni v tekstu kategorij navedeno drugače) Ključni kazalniki uspešnosti poslovanja	Jan – dec 2013	Jan – dec 2014	Jan – dec 2015
Finančni položaj			
Lastniški kapital	-7.265.980	-3.361.556	661.862
Finančne obveznosti (dolžniški kapital)	25.514.471	23.440.787	20.904.092
Dolžniški kapital / EBITDA	4,06	2,81	2,99
Čiste finančne obveznosti (čisti dolžniški kapital)	25.319.339	23.002.951	20.735.868
Čisti dolžniški kapital / EBITDA	4,03	2,76	2,98
Dolžniški kapital / čisti investirani kapital (LK + DK)	139,8 %	116,7 %	96,9 %
Obresti	1.047.254	1.003.434	894.325
EBITDA / obresti	6,00	8,32	7,79
ROE	-51,0 %	-122,0 %	607,9 %
Dobičkonosnost poslovanja			
Čisti prihodki od prodaje	50.398.211	55.675.746	47.121.830
Dodana vrednost	18.582.998	22.807.440	19.731.490
Dodana vrednost v prihodkih od prodaje	36,9 %	41,0 %	41,9 %
Stroški dela v dodani vrednosti	66,2 %	63,4 %	64,7 %
EBIT	4.627.961	6.413.692	5.312.744
EBIT marža	9,2 %	11,5 %	11,3 %
EBITDA	6.281.484	8.345.010	6.968.881
EBITDA marža	12,5 %	15,0 %	14,8 %
Čisti poslovni izid	3.706.868	4.102.031	4.023.418
ROS	7,4 %	7,4 %	8,5 %
Ustvarjanje denarnega toka			
Čisti denarni tok (ČDT)	5.360.392	6.033.349	5.679.555
Capex (EUR)	1.863.827	2.115.391	2.204.386
Capex pred kapitalizacijo stroškov projektov (EUR)	1.863.827	2.115.391	1.498.173
Capex (%)	3,7 %	3,8 %	4,7 %
Capex pred kapitalizacijo stroškov projektov (%)	3,7 %	3,8 %	3,2 %
Sprememba čistega obratnega kapitala	-5.294.813	-727.882	454.511

2. POSLOVNO POROČILO

2.1. PRODAJA

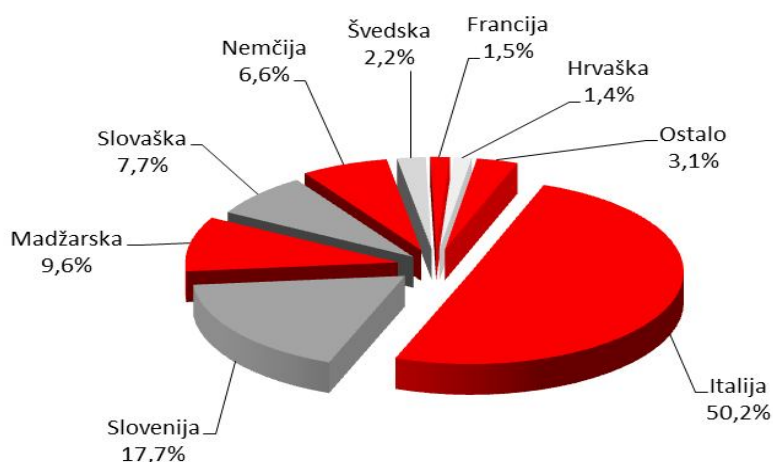
Prodajna realizacija Livarja je v letu 2015 dosegla 47,1 mio EUR, kar pomeni 15 odstotni zaostanek tako za načrtovano ravniyo prodaje kot za doseženo v letu 2014.

Poslovni načrt za leto 2015 je temeljil na doseženih rezultatih leta 2014, za leto 2014 pa se je v evropskem prostoru izkazalo, da je bilo izjemno leto, katerega je spremljala visoka gospodarska rast in ne reprezentativno leto, na podlagi katerega bi bilo mogoče presojati bodoča gibanja rasti gospodarskih aktivnosti. Negativna prodajna gibanja smo v Livarju zaznali že v zadnjem četrtletju leta 2014 in po ocenah industrijskih poznavalcev se bodo nadaljevala tudi v letu 2016, ko naj bi se negativni trend ustavil, doseženo stanje stabiliziralo in gibanja pozitivno uravnala. Gre za gibanja, ki so posledica trenutnih globalnih gospodarskih in finančnih okoliščin poslovanja, predvsem v razmerju do Kitajske in Rusije, za industrijske segmente našega delovanja najpomembnejši gospodarski okolji. Tako smo v letu 2015 izgubili dva močna kupca, katerih izguba je pomenila polovico celotnega znižanja obsega prodaje, razliko vrednosti pa smo izgubili pri naših sicer najboljših kupcih, s katerimi smo ravno v letu 2015 dosegli raven razvojnih dobaviteljev. Slednje pomeni, da smo obseg sodelovanja z njimi znižali celo nekaj manj, kot so le - ti znižali svoje obsega prodaje, s čimer nam je uspelo v drugem polletju leta ohranjati prodajo na ravni, ki je bila pomembno nad ravniyo gibanja evropskih industrijskih segmentov našega delovanja.

Livar je uspel v letu 2014, predvsem pa v letu 2015, razvojne zmogljivosti popolnoma izkoristiti, kar je dogajanje, ki se nadaljuje tudi v leto 2016 in pomeni odlične prodajne obete najkasneje od polletja 2016 dalje.

Tekom leta 2015 je Livarjeva prodajna ekipa naredila izredno velik procesno - razvojni napredek, saj smo pri večini najpomembnejših kupcev dosegli raven strateškega dobavitelja in s tem postali del njihovega procesa načrtovanja, kar je za uravnoteženost, načrtovanje in samo odzivnost Livarjeve prodaje izrednega pomena. Ker so kupci Livarja globalno delujoče družbe njihova geografska struktura in visok delež italijanskih kupcev v strukturi celotne prodaje ne prinaša visoke stopnje prodajnih in kreditnih tveganj.

Struktura prodaje po državah

V letu 2015 je Livar vpeljal nov prodajni model, ki je z vidika dolgoročne uravnoteženosti in krepitve prodaje ključnega pomena za nadaljnji razvoj Livarja. Pri tem smo vpeljali novo prodajno strategijo, ponovno segmentirali

ključne trge, kupce in industrijska področja naše prodaje, prestrukturirali prodajo kot proces in prodajno ekipo kadrovsko okrepili.

2.2. DOBIČKONOSNOST POSLOVANJA

Dobičkonosnost poslovanja družbe v letu 2015

V EUR	2015	2014	Indeks
Čisti prihodki od prodaje	47.121.830	55.675.746	85
Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	-18.132.386	-23.879.258	76
Iztržek	28.989.445	31.796.488	91
Iztržek (marža v %)	61,5 %	57,1 %	108
Stroški pomožnega materiala	-609.847	-439.836	139
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	122.062	205.735	59
Ostali materialni stroški	-4.661.290	-5.040.780	92
Stroški storitev	-3.812.697	-3.692.856	103
Drugi poslovni prihodki	136.993	270.296	51
Drugi poslovni odhodki	-433.177	-291.606	149
Dodana vrednost (DV)	19.731.490	22.807.441	87
DV v prihodkih od prodaje	41,9 %	41,0 %	102
Stroški dela skupaj	-12.762.609	-14.462.430	88
EBITDA	6.968.881	8.345.010	84
EBITDA marža	14,8 %	15,0 %	99
Odpisi vrednosti	-1.656.137	-1.931.319	86
Poslovni izid iz poslovanja / EBIT	5.312.744	6.413.692	83
EBIT marža	11,3 %	11,5 %	98
Finančni prihodki iz danih posojil	31	46.958	0
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	10.241	14.793	69
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	-587.524	0
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-1.077.912	-1.618.619	67
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-84.792	-150.658	56
Stanje finančnih gibanj	-1.152.433	-2.295.050	50
Drugi prihodki	102.560	76.896	133
Drugi odhodki	-28.728	-39.787	72
Stanje izrednih gibanj	73.831	37.109	199
Poslovni izid pred obdavčitvijo	4.234.143	4.155.751	102
Davek iz dobička	-241.515	-279.964	86
Odloženi davki	30.791	226.244	14
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	4.023.418	4.102.031	98
ROS	8,5 %	7,4 %	115

Zaradi pomembnega znižanja obsega prodaje so se ključne kategorije izkaza poslovnega izida vrednostno znižale, tako v primerjavi z načrtom kot v primerjavi z doseženimi vrednostmi v letu 2014, so pa kakovostno, torej z maržnega vidika, ostale na enaki ali celo izboljšani ravni. To kaže na močan učinek procesnih optimiranj in s tem znižanja stroškov na praktično vseh ravneh poslovanja.

Pri znižanem obsegu, tako fizične kot vrednostne prodaje, je Livar z izboljšanjem izdelčne strukture prodaje in cenovnimi optimiranjmi na nabavnem delu, s poudarkom na osnovnih surovinah kot so jeklo in energenti, dosegel

izboljšanje iztržka – bruto marže za kar 4,4 odstotne točke. Ostale kategorije stroškov v poslovnem delu so v večji meri dosegle ravni pod načrtovanimi in doseženimi v preteklem letu, ker so bile strukturno hitro prilagojene nižjemu obsegu prodaje. Z izjemo stroškov storitev, ki v segmentu svetovalnih storitev in / ali storitev pravne narave presegajo vrednosti iz leta 2014; bili pa so načrtovani in kot takšni niso presegli načrtovanih vrednosti.

Družba je v letu 2015 povečala sposobnost ustvarjanja vrednosti z rastjo deleža dodane vrednosti v prihodkih od prodaje za 0,9 odstotne točke. Gre za kakovostno izboljšanje, ki jo je Livar dosegel predvsem s tehnično-tehnološkimi izboljšavami in z izboljšavami v procesu nabave. Zaradi popolne zasedenosti razvojnih zmogljivosti (v zgodovini Livarja najvišji doslej) in ohranjanja števila redno zaposlenih na enaki ravni zaradi nujnosti ohranjanja proizvodne kondicije vseh treh proizvodnih središč (slednje se je pokazalo kot prava odločitev tudi v začetku leta 2016), smo v razmerju do preteklega leta in do načrtovanih vrednosti dosegli nekaj nižjo ekonomsko produktivnost in znižanje dodane vrednosti na zaposlenega, ki pa jo v prvem četrtletju leta 2016 že izboljšujemo.

Ključne kategorije dobičkonosnosti

V EUR	2015	2014	Indeks
Čisti prihodki od prodaje	47.121.830	55.675.746	85
Dodana vrednost	19.731.490	22.807.441	87
Dodana vrednost v čistih prihodkih od prodaje	41,9 %	41,0 %	102
EBITDA	6.968.881	8.345.010	84
EBITDA marža	14,8 %	15,0 %	99
Čisti poslovni izid	4.023.418	4.102.031	98
ROS (%)	8,5 %	7,4 %	115

Predvsem zaradi znižanja obsega prodaje je bila vrednost EBITDA v razmerju do leta 2014 nižja za 1,4 mio EUR in v razmerju do načrtovane vrednosti za 1,0 mio EUR. Z vidika kakovosti prodaje je EBITDA marža, primerjalno na leto 2014, dosegla rahel padec in sicer za 0,2 odstotni točki, v primerjavi z načrtovanimi vrednostmi pa smo jo izboljšali za 0,4 odstotne točke.

Kategorije finančnih gibanj v odhodkovnem delu so zaradi znižanja obsega zadolžitve in učinkov reprogramiranja finančnega dolga dosegla pomembna znižanja tako v primerjavi s preteklim letom kot z načrtovanimi vrednostmi.

V letu 2015 smo s 4,0 mio EUR čistega dobička presegli načrtovanega za 0,4 % in v primerjavi z doseženim v preteklem letu zaostali za 2 %. Gledano kakovostno, z vidika ROS, pa smo dobičkonosnost poslovanja v primerjavi z letom 2014 izboljšali za 1,1 odstotno točko, v primerjavi z načrtovano vrednostjo pa za 1,9 odstotne točke.

2.3. FINANČNI POLOŽAJ

Finančni položaj družbe na dan 31. 12. 2015

V EUR		31. 12. 2015	31. 12. 2014	Indeks
SREDSTVA		35.298.365	36.158.048	98
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA	20.826.811	19.913.766	105
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	1.352.999	174.020	777
II.	Opredmetena osnovna sredstva	17.104.107	17.400.832	98
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	2.876	2.876	100
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0
VI.	Odložene terjatve za davek	2.366.829	2.336.038	101
B.	KRA TKOROČNA SREDSTVA	14.376.622	16.134.587	89
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0
II.	Zaloge	4.181.907	4.241.425	99
III.	Kratkoročne finančne naložbe	6.000	2.000	300
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	10.020.491	11.453.326	87
V.	Denarna sredstva	168.224	437.836	38
C.	KRA TKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	94.932	109.695	87
V EUR		31. 12. 2015	31. 12. 2014	Indeks
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		35.298.365	36.158.048	98
A.	KAPITAL	661.862	-3.361.556	-20
I.	Vpoklicani kapital	6.069.276	6.069.276	100
	1. Osnovni kapital	6.069.276	6.069.276	100
II.	Kapitalske rezerve	7.156	7.156	100
IV.	Presežek iz prevrednotenja	6.480.416	6.480.416	100
V.	Preneseni čisti poslovni izid	-15.918.404	-20.020.435	80
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	4.023.418	4.102.031	98
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	4.254.540	4.553.994	93
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	19.367.826	15.558.791	124
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	18.063.901	14.254.866	127
III.	Odložene obveznosti za davek	1.303.925	1.303.925	100
Č.	KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	9.961.751	18.164.682	55
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	2.840.191	9.185.921	31
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	7.121.560	8.978.761	79
D.	KRA TKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.052.386	1.242.137	85

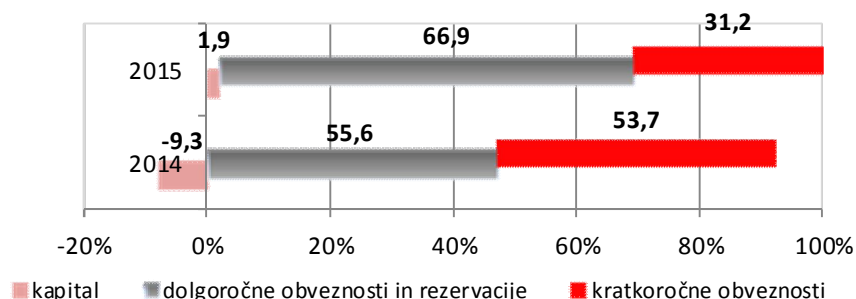
Družba Livar d.d. je v poslovnem letu 2015 popravila bistveno napako v računovodskih izkazih iz preteklih let, vezano na pridruženo družbo Jelšingrad Livar, a.d., Banja Luka. Popravek se nanaša na izkazovanje dolgoročnih finančnih naložb, kratkoročnih poslovnih in ostalih terjatev, kratkoročnih in dolgoročnih posojil, drugih finančnih obveznostih in drugih dolgoročnih rezervacij. Popravek bistvene napake je bil izveden z učinkom na pretekla leta, in sicer s preračunom zneskov za primerjalno obdobje (poslovno leto 2013 in 2014), razkritih v računovodskih izkazih preteklega obdobja. Podrobnejši razlogi za takšno obravnavo so navedeni v nadaljevanju, v Računovodskem poročilu pod poglavjem Popravek bistvenih napak iz preteklih let.

Struktura celotne vrednosti popravka bistvene napake v računovodskih izkazih družbe Livar d.d., v razmerju do družbe Jelšingrad Livar, a.d., je naslednja:

V EUR	
Dolgoročne finančne naložbe	2.663.000
Kratkoročne poslovne terjatve	1.020.223
Kratkoročno posojilo	660.000
Dolgoročne rezervacije	2.840.669
Kratkoročne finančne obveznosti	479.975
Skupaj	7.663.867

Oblikovan popravek bistvenih napak je v višini 4,5 mio EUR obračunske narave, torej le z vplivom na spremembo višine postavk v bilanci stanja, razlika v višini 3,2 mio EUR pa tudi z vplivom na denarni tok. Del z vplivom na denarni tok je ustrezno obravnavan v pogodbi o prestrukturiranju finančnega dolga (MRA), podpisani z bankami upnicami dne 30. 9. 2015.

Obveznosti

V primerjavi z letom 2014 je Livar vrednost lastniškega kapitala sicer povečal za 4,0 mio EUR, kar je posledica ustvarjenega čistega dobička v letu 2015.

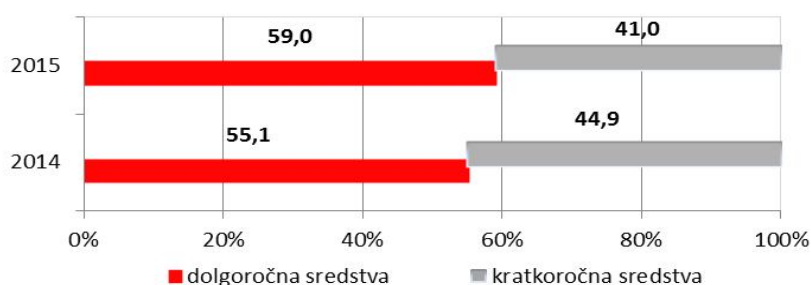
Dinamika gibanja lastniškega kapitala pred in z učinki popravka napak iz preteklih let do pridružene družbe Jelšingrad Livar, a.d., je naslednja:

V EUR				
	2012	2013	2014	2015
Stanje kapitala brez učinkov slabih naložb in terjatev do JGL	558.447	3.599.643	7.504.068	10.203.762
Odprava napake iz preteklih let v letu 2014	0	-3.201.757	-3.201.757	-3.201.757
Končna stanja kapitala v letnem poročilu za leto 2014	558.447	397.886	4.302.311	7.002.005
Odprava napake iz preteklih let v letu 2015	0	-7.663.867	-7.663.867	-7.663.867
Končna stanja kapitala v letnem poročilu za leto 2015	558.447	-7.265.980	-3.361.556	661.862

Stanje dolgoročnih finančnih obveznosti se je v letu 2015 povečalo za 3,8 mio EUR oziroma 24 %, predvsem zaradi prenosa kratkoročnih finančnih obveznosti med dolgoročne (podpis pogodbe o prestrukturiranju finančnega dolga z bankami upnicami).

Zaradi (1) odplačevanja posojil in (2) zaradi prenosa njihovega dela s kratkoročnega na dolgoročni del na osnovi pogodbe o prestrukturiranju finančnega dolga, smo vrednost kratkoročnih finančnih obveznosti znižali za 6,3 mio EUR. Zaradi nižjega obsega poslovnih aktivnosti smo znižali tudi kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v višini 1,1 mio EUR.

Sredstva

Stanje dolgoročnih sredstev smo v opazovanih letih povečali za 0,9 mio EUR oziroma za 5 % iz naslova povišanja naložb v osnovna sredstva.

Znižanje stanja kratkoročnih sredstev v višini 1,8 mio EUR, kar predstavlja 11 % znižanje, pa se nanaša na gibanje postavk obratnega kapitala, s poudarkom na terjativah do kupcev. Znižanje terjatev do kupcev je sicer predvsem posledica znižanja obsega prodaje.

Ključne kategorije finančnega položaja

V EUR	2015	2014	Indeks
Lastniški kapital (LK)	661.862	-3.361.556	-20
Dolžniški kapital (DK)	20.904.092	23.440.787	89
Čisti dolžniški kapital*	20.735.868	23.002.951	90
Dolžniški kapital / EBITDA	2,99	2,81	107
Čisti dolžniški kapital / EBITDA	2,98	2,76	104
Dolžniški kapital / (LK + DK)	96,9 %	116,7 %	83
EBITDA / obresti	7,79	8,32	94

* Čisti dolžniški kapital = finančne obveznosti – denar in denarni ustrezniki

Zaradi učinkov popravka bistvenih napak iz preteklih let v povezavi s pridružno družbo Jelšingrad Livar, a.d., Banja Luka, je vrednost lastniškega kapitala nizka. S tem je delež dolžniškega kapitala v čistem investiranem kapitalu izredno visok, kar pa poslovni in finančni položaj družbe ne slabi, saj ohranja zelo dobro likvidnost in jo bo na osnovi izvedenih kratkoročnih in dolgoročnih projekcij uspešnosti poslovanja ohranila tudi v prihodnje. Vrednost dolžniškega kapitala se je v primerjavi z letom 2014 znižala za 2,5 mio EUR pri skupnem obsegu uresničenih plačil finančnim upnikom (glavnice s stroški financiranja) v višini 3,8 mio EUR. Sposobnost samofinanciranja poslovnih in finančnih aktivnosti se je z doseganjem multiplikatorja razmerja dolžniškega kapitala in EBITDA v višini 2,99x ohranila praktično na ravni preteklega leta, kar predstavlja raven zelo dobro delujočih družb. Obrestni multiplikator, ki dosega raven 7,79 x, se je sicer v primerjavi z letom 2014 znižal (zaradi nižje vrednosti EBITDA), vendar še vedno ostaja na ravni, ki ohranja in zagotavlja dobro plačilno kondicijo družbe.

V jesenskem času je bil uspešno zaključen projekt prestrukturiranja finančnega dolga (MRA) s finančnimi upniki, s čimer smo stabilizirali kapitalno strukturo družbe za nadaljnjih pet let. Uspešen zaključek tega projekta je bil za Livar življenjskega pomena, saj bi odplačevanje finančnega dolga po prvotnih pogojih, dogovorjenimi z bankami, imelo preobremenilen vpliv na poslovanje Livarja v naslednjih letih. S podpisom pogodbe o prestrukturiranju finančnega dolga smo odplačevanje dolga do leta 2020 dogovorili po dinamiki, da jo bo Livar z ustvarjenim denarnim tokom sposoben uresničevati, ob istočasnem zagotavljanju načrtovanega razvoja poslovanja.

2.4. INVESTICIJE

Za leto 2015 je vrednostni obseg investicij dosegel 2,2 mio EUR (brez kapitalizacije stroškov razvojnih projektov 1,5 mio EUR), kar pomeni zaostajanje za načrtovanimi vrednostmi v višini 1,1 mio EUR in preseganje vrednosti preteklega leta za 0,1 mio EUR. Načrt za leto 2015 je namreč predvideval začetek intenzivnega investicijskega obdobja že v letu 2015, zaradi znižanega obsega prodaje pa smo ta cilj odmaknili za leto dni, odvisno od gibanja obsega prodaje v letu 2016.

Če so bile investicije preteklih let usmerjene predvsem v nemoteno delovanje proizvodnje, je bila vsebina investicij leta 2015 že usmerjena v razvojno, tehnično in tehnološko opremo ter v projekte procesne reorganizacije za doseganje procesne odličnosti, ki bo zagotavljala razvoj Livarja s krepitvijo ustvarjanja vrednosti (denarnega toka) in konkurenčnosti na trgu.

Obseg in vsebina investiranja v številkah:

V EUR Capex	Jan – dec 2013	Jan – dec 2014	Jan – dec 2015
Razvojni	0	181.937	296.335
Obnovitveni	0	998.483	937.234
Racionalizacijski	0	849.798	923.067
Nujen (zakonska ali druga osnova)	0	85.174	47.750
= SKUPAJ	0	2.115.391	2.204.386
Zgradbe	422.058	297.602	153.562
Zemljišča	0	0	0
Tehnična in tehnološka oprema	1.436.029	1.721.782	1.118.809
Neopredmetena sredstva	5.740	96.008	203.140
Ostalo	0	0	22.661
= Skupaj Capex	1.863.827	2.115.391	1.498.173
Kapitalizacija stroškov razvojnih projektov	0	0	706.213
= Skupaj s kapitalizacijo stroškov razvojnih projektov	1.863.827	2.115.391	2.204.386

Vsebinska pomembnejših investicij, izvedenih v letu 2015, je bila naslednja:

- **Projekti prodajne odličnosti, prestrukturiranja finančnega dolga in neodvisnega pregleda poslovanja**

Družba je v letu 2015 izvedla projekt prodajne odličnosti, projekt prenove informacijskega sistema, projekt prenove poslovnih procesov, projekt prenove sistema nagrajevanja zaposlenih / plačnega sistema, projekt neodvisnega pregleda poslovanja družbe, projekt prestrukturiranja finančnega dolga, projekt vzpostavitve sistema informacijske varnosti, forenzični pregled pomembnih pravnih poslov (ki še traja), projekt BI (ki še traja) in projekt prenove celostne podobe (ki še traja). Zahtevnost izvajanja večine prej opisanih projektov je (bila) izredno visoka in se jih, zaradi njihove kompleksnosti in zahtevnosti, družbe običajno lotevajo v zaporedju nekaj let. Mi tega privilegija glede na okoliščine poslovanja in predvsem prestrukturiranja nismo imeli, zato smo morali vzporedno reševati več področij poslovanja, in te rešitve so le skupaj tvorile uspešno celoto že v letu 2015. Brez njihove izvedbe (njihovega najpomembnejšega dela) bi bila uspešnost poslovanja družbe že v letu 2015 bistveno slabša od dosežene, cilji v obdobju do leta 2020, vsebovani nenazadnje tudi v MRA, pa zelo težko dosegljivi ali celo nedosegljivi. Kar pomeni, da bi bila izguba gospodarske koristi že v letu 2015 višja od stroškov pri izvajanju

projektov, ki pomenijo popolno spremembo koncepta delovanja Livarja (poslovni, prodajni model) in s tem temeljito reorganizacijo (procesni, sprememba ERP) z zelo pomembnimi kadrovskimi spremembami v vrhnjem in srednjem poslovodstvu (torej v samem ustroju poslovanja). Glede na to so bili notranji in zunanji stroški projekta prodajne odličnosti in projekta prenove informacijskega sistema v letu 2015 kapitalizirani.

- **Prenova informacijskega sistema (sprememba ERP)**

Livar je uporabljal informacijski sistem, ki je bil tehnološko zastarel, analitika podatkov pridobljena na njegovi podlagi pa bistveno preskromna in bi kot tak nadaljnji razvoj Livarja težko podpiral. Z menjavo informacijskega sistema pa se je razvoj informatike usmeril v sodoben informacijski sistem, ki vsem poslovnim funkcijam v družbi nudi poenoten način dela in komuniciranja, pravočasne in točne informacije za odločanje ter hitro dostopne informacije.

- **CNC brusni stroj Koyama**

Do leta 2020 bo Livar v veliki meri z ročnega načina brušenja prešel na strojni način brušenja. Nakup še enega brusnega CNC stroja Koyama je začetek uresničevanja zastavljenega cilja. Ob pomembno višji produktivnosti je glavna prednost strojnega brušenja tudi humanizacija dela zaposlenih.

- **Postavitev novega filtra in sežigalne komore za dimne pline kupolne peči v Črnomlju**

Projekt predstavlja drugo fazo celovite rešitve čiščenja dimnih plinov kupolne peči in izkoriščanja odpadne toplote. Stari filter s svojo zmogljivostjo ni omogočal optimalnega delovanja kupolne peči in ni sledil ekološkim zahtevam v celoti.

- **Mehanski laboratorij z opremo - trgalni stroj**

Vedno večji poudarek optimizaciji strojnih elementov proizvodnih procesov narekuje potrebo po materialih z boljšimi mehanskimi lastnostmi. Izdelava sive litine s kroglastim grafitom zahteva natančno krmiljen tehnološko metalurški proces, kot tudi vse potrebne analize za opredelitev zahtevanih parametrov ulitkov. Med najpomembnejše parametre se uvrščajo mehanske lastnosti. Zato smo v sklopu razvoja novih litin (predvsem feritnih) za potrebe analize mehanskih lastnosti kupili nov, sodoben trgalni stroj, ki nam omogoča natančnejšo analizo mehanskih lastnosti in tako zagotavlja ter dokazuje ustreznost mehanskih lastnosti materiala v skladu z industrijskimi standardi.

- **Delna zamenjava zasteklitve Mehanske obdelave**

Z uresnitvijo projekta bodo energetski prihranki visoki, kar dokazuje že leto 2015, in ustvarjeni veliko boljši pogoji za delo zaradi boljše osvetljenosti delovnih mest.

- **Hladilnik filtra kupolne peči**

Zaradi poteka življenjske dobe in izrabljenosti smo izvedli zamenjavo dveh hladilnih segmentov kupolne peči. Oba segmenta sta bila v slabem stanju, zato je bilo normalno delo kupolke že zelo oteženo. V povezavi s tem so nastali povečani stroški delovanja zaradi premajhnega vleka dimnih plinov in izgorevanja.

- **Programska oprema (Magmasoft) - plavajoča licenca in programska oprema za potrebe orodjarne**

Vse krajši razvojni časi narekujejo minimizacijo napak v procesu razvoja posameznega ulitka. V ta namen so na tržišču na voljo različna orodja in pripomočki s katerimi si lahko izkušeni razvojni tehnolog olajša in predvsem optimizira svoje delu ter tako posledično izboljša rezultate vzorčenja in kasneje industrializacije ulitka. Za doseg zastavljenih ciljev, skrajšanja razvojnih časov ter minimizacije napak v procesu razvoja smo investirali v nakup plavajoče licence Magmasoft, ki nam omogočajo izdelavo simulacij litja in strjevanja ter prikaz in analizo možnih livarskih napak. Investirali smo tudi v dodatne CAD in CAD licenc za konstrukcijo in programiranje livarskih orodij, kar nam omogoča predvsem hitrejšo in natančnejšo izdelavo livarskih orodij.

2.5. ZAPOSLENI

Leto 2015 je bilo leto projektov, ki so povzročili spremembe in spreminjanje. Spreminjanje in razvoj Livarjevih vrednot, ustvarjanje boljšega Livarja, v katerem lahko dobi vedno več ljudi priložnost, tudi za razvoj svojih talentov.

Leto je bilo usmerjeno v prevajanje vizije in strategij v operativne aktivnosti in odpravljanje ovir na področju kadrov, ki upočasnjujejo ali zavirajo ta proces. Tako so bile aktivnosti porazdeljene v:

- Razvoj vrednot, vedenj, ki opredeljujejo Livar in mu dajejo razpoznavnost, tako zaposlenim, potencialno novim zaposlenim, kupcem, dobaviteljem, socialnemu okolju. Vrednote, skozi katere zaposleni izkazujejo svojo zavzetost in povezanost s cilji, vizijo in strategijo Livarja. Poudarek ni bil dan le na t.i. mehkejše vsebine (vrednote, slog vodenja, motiviranje zaposlenih), ampak tudi na strukturni del (organiziranost, sistemi, procesi).
- Optimizacijo delovnih procesov s kazalniki uspešnosti in kompetenc, ki bodo sestavni del plačnega sistema v njegovem variabilnem delu; v letu 2016 bodo dali odgovor »kaj« se od zaposlenih pričakuje in »kako« lahko le-to uresničijo.
- Oblikovanje in postavitev novega plačnega sistema, ki je pregleden in stroškovno obvladljiv, plače, ki so orodje in spodbuda za izboljšanje poslovanja in bodo odvisne od rezultatov poslovanja družbe in uspešnosti posameznika.

V vse omenjene aktivnosti in delavnice so bili vključeni zaposleni, predvsem vodje in socialni partnerji, ki so ves čas izkazovali pripravljenost, željo in predanost vsem spremembam. Vključeni so bili v nadgradnjo in pridobivanje novih znanj z namenom biti bolj usposobljeni, bolj zavzeti, bolj uspešni. Spremembe plačnega sistema z vsemi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi delavcev in delodajalca so sestavni del nove podjetniške kolektivne pogodbe, ki je bila podpisana v mesecu marcu leta 2016.

Število zaposlenih po stopnji strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2015

Stopnja strokovne izobrazbe	Število zaposlenih	%
I	98	19,9
II	24	4,9
III	24	4,9
IV	171	34,8
V	121	24,6
VI/1	15	3,0
VI/2	19	3,9
VII	13	2,6
VIII	7	1,4
Skupaj	492	100,0

Na dan 31. 12. 2015 je bilo v Livarju 492 redno zaposlenih in 110 najetih delavcev. Zaposlovanje je bilo 1,6 % pod načrtovano vrednostjo, saj je bilo v celoti odvisno od potreb trga in prodajnega programa. Povprečno je Livar v letu 2015 zaposloval 497 redno zaposlenih in 117 najetih delavcev.

2.6. RAZVOJ

Leto 2015 je bilo prelomno predvsem zaradi ključnih procesno - organizacijskih sprememb na ravni celotne družbe. Preoblikovali smo namreč štiri ključna področja delovanja družbe in jih procesno popolnoma povezali. Najpomembnejše od njih je bilo področje prodaje in razvoja, v okviru katerega spadata, glede na novo organizacijsko postavitev, sektorja razvoja in tehnologije ter prodaje in marketinga. Boljša usklajenost delovanja ključnih procesnih področij delovanja družbe pomeni predvsem optimizacijo prodajnih kot tudi razvojnih procesov in s tem izboljšanje uspešnosti poslovanja celotne družbe.

Vedno večje zahteve po izboljšanih mehanskih lastnostih nodularne litine so ključno vplivale na razvoj novih, feritnih litin. V letu 2015 smo uspešno industrializirali izdelavo omenjenih litin v livarni Ivančna Gorica in uspešno dobavili serijske količine ulitkov nekaterim strateškim partnerjem. Glede na napovedi se bo litje feritnih litin v letu 2016 povečevalo.

Odgovor na zahtevana krajšanja razvojnih časov smo poiskali tudi v najnovejši tehnologiji 3D printanja peščenih form. S to tehnologijo lahko izdelamo končni izdelek, ulitek, v roku desetih delovnih dni. Določeni partnerji omenjen pristop že redno uporabljajo, pomemben pa je zaradi pohitritve postopkov do faze rednih serijskih naročil.

Investicija v nov sodoben laboratorij za mehanske preizkuse je bila ključna pri zagotavljanju ustreznih mehanskih lastnosti v redni proizvodnji. Bila pa je tudi pogoj za pridobitev certifikata Deutsche Bahn, pridobljenega v začetku leta 2015, ter nujno orodje pri razvoju in industrializaciji litin z izboljšanimi mehanskimi lastnostmi.

V letu 2015 smo izdelali za več kot 1,5 milijona EUR livarskih orodij v lastni orodjarni. Tako je področje izdelave livarskih orodij, skupaj z vpeljavo in razvojem lastnih programskih rešitev za doseg optimalnega vodenja in obvladovanja procesa razvoja surovcev in obdelovancev, eno izmed področij z najvišjo stopnjo izboljšanja delovanja. Kljub temu projekt ni zaključen, saj se nadaljuje tudi v letu 2016 in bo prinesel še dodatna pomembna izboljšanja.

2.7. OKOLJE

Eno od ključnih usmeritev Livarja je v vsakem trenutku poskrbeti za življenjsko in delovno okolje, da bodo vplivi nanj, ki so posledica njegove dejavnosti, znotraj zakonsko predpisanih mej in ostalih zahtev socialnega in poslovnega okolja. Pri svojih ravnanjih smo torej zavezani visokim ciljem varovanja okolja.

Smernice sistema ravnanja z okoljem, ki so opredeljene v standardu ISO 14001, nas vsako leto vodijo k večjemu zavedanju in skrbi za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov na okolje. Bistveni elementi naše okoljske politike so usmerjeni v racionalizacijo rabe energije ter v zmanjševanje odpadkov, ki so del naše proizvodnje, in njihovo ponovno uporabo.

V letu 2015 smo izvajali kar nekaj projektov, vezanih na okoljsko področje. Pričeli smo z delno sanacijo in rekultivacijo livarskega odpadka na odlagališču inertnih odpadkov Suhi most, s čimer vračamo naravi njen prvotni videz. Aktivni smo bili tudi na področju ponovne uporabe livarske žindre, kjer smo v sodelovanju z zunanjim partnerjem proučevali možnosti uporabe žindre kot stranskega proizvoda, ki bi služil kot surovina za izdelavo izolacijskih materialov. Velik napredek je bil storjen tudi na izboljšanju kakovosti zunanjega zraka, saj smo tako na lokaciji Črnomelj kot Ivančna Gorica, v sklopu okoljskih investicij, zamenjali filtrirne naprave na kupolnih pečeh.

V okviru sistema ravnanja z okoljem ter zakonskih zahtev bomo v letu 2016, poleg okoljskih investicij, veliko pozornosti posvetili tudi vpeljavi standarda ISO 50001 – Sistem upravljanja z energijo, prilagajanju obstoječega okoljevarstvenega dovoljenja po zahtevah IED uredbe, reviziji Načrta gospodarjenja z odpadki in Načrta ravnanja z embalažo in odpadno embalažo.

2.8. DOGODKI PO ZAKLJUČKU POSLOVNEGA LETA

Po datumu zaključka poslovnega leta ni prišlo do poslovnih dogodkov, ki bi vplivali na predstavitve vsebin v tem letnem poročilu.

3. UPRAVLJANJE S TVEGANJI

Izpostavljenost različnim tveganjem, tako poslovnim kot finančnim, je del vsakodnevnega delovanja naše družbe. Zato je zavedanje, da posamezna tveganja obstajajo, ter njihovo sistematično, dosledno spremljanje in učinkovito upravljanje, ključnega pomena za krepitev uspešnosti poslovanja družbe.

Likvidnostna tveganja

Tveganja, ki so povezana z zagotavljanjem plačilne sposobnosti, upravljamo s tedenskim in mesečnim načrtovanjem vseh pričakovanih in znanih denarnih odtokov ter z načrtovanjem in zagotavljanjem zadostnih denarnih pritokov za njihovo kritje. Posebno področje tega segmenta tveganj je učinkovito in pregledno poslovanje z bankami.

Kreditno tveganje

Tveganje, da kupci ne bodo izpolnili svojih obveznosti, torej plačil terjatev v razmerju do njih, upravljamo s sistemom stalne bonitetne presoje naših kupcev, predvsem novih, ter z učinkovitim procesom izterjave terjatev.

Obrestna tveganja

Obrestna tveganja obvladujemo s tekočim spremljanjem in odzivi na dogajanja na denarnih trgih ter s partnerskim odnosom do poslovnih bank. Dolgoročne in kratkoročne finančne obveznosti do bank in leasingov so vezane na EURIBOR, kar vpliva na izpostavljenost tveganju spremembe obrestnih mer.

Valutno tveganje

Večjih valutnih tveganj iz naslova sprememb deviznih tečajev pri nakupih in prodaji ni bilo, saj delujejo naši nabavni in prodajni trgi pretežno v okviru Evropske unije. Livar prav tako nima finančnih in poslovnih terjatev, izraženih v tujih valutah.

Tveganje znižanja poštene vrednosti

Družba ima nepremičnine in finančne naložbe vrednotene po metodi poštene vrednosti; spremembe poštene vrednosti ugotavlja najmanj na letni ravni pri pripravi letnih računovodskih izkazov.

Tržna tveganja

Tržna tveganja upravljamo z razpršenostjo prodaje po industrijskih panogah, s spremljanjem in uravnavanjem deležev prodaje po posameznih vrstah industrije ter s spremljanjem in uravnavanjem deleža prodaje po trgih. Ker smo osredotočeni na posamezne kupce, ki so globalni sistemi in kot takšni neodvisni od lokalnih ekonomsko-političnih okoliščin, so tveganja vpliva nacionalnih gospodarstev na obseg prodaje nizka. V veliki meri pa prodajna tveganja omejujemo z nenehnim razvojem novih izdelkov in storitev, ki so za kupce poslovno zanimivi, funkcionalni in cenovno ustrezni.

Nabavna tveganja

Nabavna tveganja so povezana s spremembami cen surovin in materialov, kakovostjo ter dobavnimi roki. Ta uravnavamo z ureditvijo pogodbenih razmerij z dobavitelji, kar nam omogoča stabilnejše, zlasti pa bolj predvidljivo poslovanje. Kljub temu pa na spremembo cen glavnih izdelavnih materialov, kot so jeklo, grodelj in energenti, nimamo neposrednega vpliva. Spremembe cen omenjenih materialov imamo zato, tudi v skladu z industrijsko prakso, vključene v uravnavanje prodajnih cen naših izdelkov.

Produktna tveganja

Na področju produktnih tveganj smo izpostavljeni tveganjem neustreznega delovanja ali slabe kakovosti naših izdelkov na trgu. Produktna tveganja omejujemo z zagotavljanjem kakovosti v proizvodnem procesu ter z doslednim upoštevanjem industrijskih standardov in dogovorjenih zahtev kupcev. Naše vodilo je dosledno upravljanje kakovosti, saj bomo le s kakovostnimi procesi, izvirnimi in tehnološko dovršenimi izdelki še bolj utrdili svoj položaj med priznanimi evropskimi proizvajalci ulitkov.

Kadrovska tveganja

Kadrovska tveganja vključujejo tveganja posledic socialnega dialoga z zaposlenimi, izgube ključnih kadrov ter pomanjkanja strokovno usposobljenih kadrov. Upravljamo jih z različnimi oblikami izobraževanj, z nagrajevanjem osebne uspešnosti in uspešnosti družbe ipd. Bodoče potrebe po strokovno usposobljenem kadru rešujemo z razvojem kompetenc obstoječih kadrov, njihovim načrtnim razvojem in z aktivnim spremljanjem trga dela.

Investicijska tveganja

Investicijska tveganja so povezana z osredotočenim izvajanjem in uspešnim aktiviranjem investicij ter uvajanjem novih tehnologij, ki bodo v bližnji prihodnosti nujno potrebne.

Premoženjska tveganja

Ključna premoženjska tveganja, kot so požar, strojelom, izpad proizvodnje, so preko sistema zavarovanj v pretežni meri prenešena na zavarovalnice.

4. NAČRTI ZA PRIHODNOST

Poslovni načrt za leto 2016, kot prvo leto strateškega načrta do leta 2020, je postavljen na trdnih temeljih. Uresničljivost zastavljenih ciljev je bila namreč pregledana, presojena in potrjena s strani strokovnjakov svetovalne hiše Roland Berger, Dunaj, z izvedbo projekta neodvisnega pregleda poslovanja družbe (IBR), kar samo potrjuje, da smo na pravi poti. V letu 2016, kot tudi v naslednjih letih, bo Livar nadaljeval pot, ki jo je zasnoval v letu 2015, kar pomeni pot k odličnosti na vseh področjih delovanja. Poglavitna naloga Livarja v prihajajočih letih je ustvarjanje čistega denarnega toka na ravni, ki bo zagotavljala razvoj družbe z osredotočanjem na razvojne investicije in spoštovanje zavez do finančnih upnikov in lastnikov.

Za leto 2016 Livar načrtuje rast prihodkov od prodaje v višini nad 10 %. Ocenjujemo, da bo z vidika razvoja ulitkov in obdelancev Livar nadaljeval v letu 2015 zastavljene cilje; leto 2015 je bilo namreč z razvojnega vidika izredno intenzivno in uspešno. Ocenjujemo, da bomo v letu 2016 proizvodne zmogljivosti, ki v letu 2015 niso bile v celoti zasedene, polnili optimalno. Intenzivni dvoletni razvojni cikel in uravnoteženje proizvodnje pa bosta že v letu 2017 pomenila vpeljavo celotnega razvojnega potenciala omenjenih let in s tem izboljšanje prodajne strukture zaradi višanja zahtevnosti izdelkov ter rasti obsega njihove mehanske obdelave.

Z razvojem omogočeno povečevanje dodane vrednosti izdelkov pa bo vplivalo tudi rast ostalih pomembnih ekonomskih kategorij, kot sta EBITDA, čista dobičkonosnost in prosti denarni tok, ob zniževanju obsega zadolženosti in izboljševanju finančnega položaja.

Računovodsko poročilo

Deloitte Revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA **lastnikom družbe Livar d.d.**

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze gospodarske družbe Livar d.d., ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. december 2015, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi, in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/si/nasa-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Mnenje

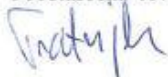
Po našem mnenju računovodski izkazi podajajo resničen in pošten prikaz finančnega položaja družbe Livar d.d. na dan 31. december 2015 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah:

Poslovodstvo je odgovorno tudi za pripravo poslovnega poročila v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Naša odgovornost je podati oceno o tem, ali je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Naši postopki v zvezi s tem so opravljeni v skladu z mednarodnim standardom revidiranja 720 in omejeni zgolj na oceno skladnosti poslovnega poročila z revidiranimi računovodskimi izkazi. Po našem mnenju je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Maruša Tratnjek
Pooblaščenka revizorka

Ljubljana, 31. marec 2016

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 3

2. IZKAZ STANJA

SREDSTVA

V EUR	Pojasnila	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
SREDSTVA		35.298.365	36.158.048	35.271.247
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		20.826.811	19.913.766	20.256.407
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	1	1.352.999	174.020	86.759
1. Dolgoročne premoženjske pravice		1.025.837	174.020	86.759
2. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve		327.162	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	2	17.104.107	17.400.832	17.469.454
1. Zemljišča in zgradbe		11.983.118	12.108.080	12.210.003
a) Zemljišča		5.547.537	5.547.537	5.547.480
b) Zgradbe		6.435.581	6.560.543	6.662.523
2. Proizvajalne naprave in stroji		4.448.116	4.923.673	4.774.764
3. Druge naprave in oprema		64.818	43.764	65.452
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		608.055	325.315	419.235
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji		585.394	325.315	419.235
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev		22.661	0	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe	3	2.876	2.876	590.400
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		2.876	2.876	590.400
a) Delnice in deleži v družbah v skupini		0	0	30.000
b) Delnice in deleži v pridruženih družbah		0	0	557.524
c) Druge dolgoročne finančne naložbe		2.876	2.876	2.876
2. Dolgoročna posojila		0	0	0
Dolgoročna posojila pridruženim družbam		0	0	0
Dolgoročna posojila drugim		0	0	0
V. Dolgoročne poslovne terjatve		0	0	0
VI. Odložene terjatve za davek	30	2.366.829	2.336.038	2.109.794
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		14.376.622	16.134.587	14.945.626
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo		0	0	0
II. Zaloge	4	4.181.907	4.241.425	3.980.300
1. Material		1.275.876	1.236.005	1.063.839
2. Nedokončana proizvodnja		779.749	693.065	813.478
3. Proizvodi in trgovsko blago		2.126.282	2.312.355	2.102.983
4. Predujmi za zaloge		0	0	0
III. Kratkoročne finančne naložbe	5	6.000	2.000	43.500
1. Kratkoročna posojila		6.000	2.000	43.500
Kratkoročna posojila pridruženim družbam		0	0	40.000
Kratkoročna dana posojila drugim		6.000	2.000	3.500
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	6	10.020.491	11.453.326	10.726.694
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		0	0	1.700
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		8.768.666	10.317.642	9.443.462
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		1.251.825	1.135.684	1.281.532
V. Denarna sredstva	7	168.224	437.836	195.132
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	8	94.932	109.695	69.214
Izvenbilančna sredstva	14	160.611	175.322	206.262

OBVEZNOSTI

V EUR	Pojasnila	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		35.298.365	36.158.048	35.271.247
A. KAPITAL	9	661.862	-3.361.556	-7.265.981
I. Vpoklicani kapital		6.069.276	6.069.276	6.069.276
1. Osnovni kapital		6.069.276	6.069.276	6.069.276
II. Kapitalske rezerve		7.156	7.156	7.156
IV. Presežek iz prevrednotenja		6.480.416	6.480.416	6.678.022
VI. Preneseni izid preteklih let		-11.894.986	-15.918.404	-20.020.435
VIII. Čisti poslovni izid poslovnega leta		0	0	0
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	10	4.254.540	4.553.994	4.907.100
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		337.233	337.233	362.943
2. Druge rezervacije		3.917.307	4.216.761	4.544.157
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		19.367.826	15.558.791	20.791.998
I. Dolgoročne finančne obveznosti	11	18.063.901	14.254.866	19.436.394
1. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		13.946.858	10.719.897	15.058.447
2. Dolgoročne finančne obveznosti za obveznice		673.580	0	0
3. Druge dolgoročne finančne obveznosti		3.443.463	3.534.969	4.377.947
III. Odložene obveznosti za davek	30	1.303.925	1.303.925	1.355.604
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	12	9.961.751	18.164.682	15.677.928
II. Kratkoročne finančne obveznosti		2.840.191	9.185.921	6.078.078
1. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		1.590.048	6.585.938	4.126.572
2. Druge kratkoročne finančne obveznosti		1.103.723	1.779.983	1.131.506
3. Kratkoročne finančne obveznosti za obveznice		146.420	820.000	820.000
III. Kratkoročne poslovne obveznosti		7.121.560	8.978.761	9.599.850
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		0	2.508	286.454
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		5.592.756	6.744.232	6.054.562
3. Kratkoročne menične obveznosti		0	0	0
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		0	29	3.729
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		1.528.804	2.231.992	3.255.105
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	13	1.052.386	1.242.137	1.160.202
Izvenbilančne obveznosti	14	160.611	175.322	206.262

Pojasnila k izkazu stanja so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

3. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

V EUR	Pojasnila	2015	2014	
1.	Čisti prihodki od prodaje	15	47.121.830	55.675.746
2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	16	-99.389	88.959
3.	Usredstveni lastni proizvodi in storitve	17	122.062	205.735
4.	Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	18	136.993	270.296
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	19	29.140.201	35.605.962
	a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala		23.304.133	29.448.833
	b) Stroški storitev		5.836.068	6.157.129
6.	Stroški dela	20	10.739.238	11.998.157
	a) Stroški plač		7.625.268	8.650.834
	b) Stroški pokojninskih zavarovanj		679.239	773.775
	c) Stroški socialnih zavarovanj		799.092	769.551
	č) Drugi stroški dela		1.635.639	1.803.997
7.	Odpisi vrednosti	21	1.656.137	1.931.319
	a) Amortizacija		1.623.035	1.814.516
	b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		29.002	32.954
	c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		4.100	83.849
8.	Drugi poslovni odhodki	22	433.177	291.606
9.	Finančni prihodki iz deležev		0	0
	a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini		0	0
	č) Finančni prihodki iz drugih naložb		0	0
10.	Finančni prihodki iz danih posojil	23	31	46.958
	a) Finančni prihodki iz posojil, danih v skupini		0	46.883
	b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		31	75
11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	24	10.241	14.793
	b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		10.241	14.793
12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	25	0	587.524
13.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	26	1.077.912	1.606.594
	a) Finančni odhodki iz posojil prejetih od bank		894.325	1.003.434
	b) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		183.587	603.160
14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	27	84.792	162.683
	a) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti		30.804	55.820
	b) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		53.988	106.864
15.	Drugi prihodki	28	102.560	76.896
16.	Drugi odhodki	29	28.729	39.787
17.	Davek od dohodka pravnih oseb	31	241.515	279.964
18.	Odloženi davki	30	30.791	226.244
19.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	32	4.023.418	4.102.031

Pojasnila k izkazu poslovnega izida so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

4. IZKAZ VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

V EUR	2015	2014
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	4.023.418	4.102.031
20. Spremembe presežka iz prevrednotenja neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev	0	-197.606
21. Spremembe presežka iz prevrednotenja finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0
21. Dobički in izgube, ki izhajajo iz prevedbe računovodskih izkazov podjetij v tujini	0	0
22. Druge sestavine vseobsegajočega donosa	0	0
23. Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	4.023.418	3.904.425

Pojasnila k izkazu vseobsegajočega donosa so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

5. IZKAZ DENARNIH TOKOV

V EUR	2015	2014
Denarni tokovi pri poslovanju		
Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz posl. terjatev	47.298.169	56.000.493
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevrednotenje) in finančni odhodki iz poslovnih	-40.365.917	-47.875.327
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-246.868	-53.720
	6.685.384	8.071.446
Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	1.474.274	-784.249
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-312.399	-40.483
Začetne manj končne terjatve za odloženi davek	0	-174.564
Začetna manj končna sredstva za prodajo	0	0
Začetne manj končne zaloge	-18.654	-261.125
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-1.806.049	178.488
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-477.523	-271.172
Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	0	-51.680
	-1.140.351	-1.404.785
Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	5.545.033	6.666.661
Denarni tokovi pri naložbenju		
Prejemki pri naložbenju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	31	28.075
Prejemki od odtujitve neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	20.799	37.238
Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb	0	0
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	0	41.500
	20.830	106.813
Izdatki pri naložbenju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-913.783	-96.007
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-1.078.067	-2.019.384
Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	0	0
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	-4.000	0
	-1.995.850	-2.115.391
Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	-1.975.020	-2.008.578
Denarni tokovi pri financiranju		
Prejemki pri financiranju		
Prejemki od vplačane kapitala	0	0
Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	0	303.400
Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	0	61.648
	0	365.048

V EUR	2015	2014
Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-1.195.885	-2.421.162
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-2.643.740	0
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	0	-2.359.266
	-3.839.625	-4.780.428
Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	-3.839.625	-4.415.380
Končno stanje denarnih sredstev	168.224	437.836
Denarni izid v obdobju	-269.612	242.703
Začetno stanje denarnih sredstev	437.836	195.133

Pojasnila k izkazu denarnih tokov so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

6. IZKAZ GIBANJA KAPITALA

LETO 2015

V EUR		Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Presežek iz prevrednotenja	Prenesena čista izguba	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj
A.1.	Stanje konec prejšnjega poročevalskega obdobja (prilagojeno)	6.069.276	7.156	6.480.416	-15.918.404	0	-3.361.556
A.2.	Začetno stanje poročevalskega obdobja (prilagojeno)	6.069.276	7.156	6.480.416	-15.918.404	0	-3.361.556
B.1.	Spremembe lastniškega kapitala – transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0
B.2.	Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	4.023.418	4.023.418
a)	Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	4.023.418	4.023.418
c)	Sprememba presežka iz prevrednotenja nepremičnin	0	0	0	0	0	0
č)	Sprememba presežka iz prevrednotenja finančnih naložb	0	0	0	0	0	0
B.3.	Spremembe v kapitalu	0	0	0	4.023.418	-4.023.418	0
a)	Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0
b)	Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora	0	0	0	4.023.418	-4.023.418	0
č)	Pokrivanje izgube kot odbitne sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0
f)	Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0
C.	Končno stanje poročevalskega obdobja	6.069.276	7.156	6.480.416	-11.894.986	0	661.862

LETO 2014

V EUR		Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Presežek iz prevrednotenja	Prenesena čista izguba	Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj
A.1.	Stanje konec prejšnjega poročevalskega obdobja (prilagojeno)	6.069.276	7.156	6.678.022	-20.020.435	0	-7.265.981
A.2.	Začetno stanje poročevalskega obdobja (prilagojeno)	6.069.276	7.156	6.678.022	-20.020.435	0	-7.265.981
B.1.	Spremembe lastniškega kapitala – transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0
B.2.	Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	-197.606	0	4.102.031	3.904.425
a)	Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	4.102.031	4.102.031
c)	Sprememba presežka iz prevrednotenja nepremičnin	0	0	-197.606	0	0	-197.606
č)	Sprememba presežka iz prevrednotenja finančnih naložb	0	0	0	0	0	0
B.3.	Spremembe v kapitalu	0	0	0	4.102.031	-4.102.031	0
a)	Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0
b)	Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu uprave in nadzora	0	0	0	4.102.031	-4.102.031	0
č)	Pokrivanje izgube kot odbitne sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0
f)	Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0
C.	Končno stanje poročevalskega obdobja (prilagojeno)	6.069.276	7.156	6.480.416	-15.918.404	0	-3.361.556

Pojasnila k izkazu gibanja kapitala so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

PRILOGA 1 K IZKAZU GIBANJA KAPITALA
IZKAZ BILANČNEGA DOBIČKA / IZGUBE

V EUR		
	2015	2014 (prilagojeno)
ČISTI IZID POSLOVNEGA LETA	4.023.418,41	4.102.030,95
PRENESENI ČISTI DOBIČEK (PRENESENA IZGUBA)	-15.918.403,74	-20.020.434,69
ZMANJŠANJE (SPROSTITEV) KAPITALSKIH REZERV	0	0
ZMANJŠANJE (SPROSTITEV) REZERV IZ DOBIČKA	0	0
a) zakonske rezerve	0	0
b) rezerve za lastne deleže	0	0
c) druge rezerve iz dobička	0	0
POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA PO SKLEPU UPRAVE	0	0
a) zakonske rezerve	0	0
b) rezerve za lastne deleže	0	0
c) statutarne rezerve	0	0
POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA PO SKLEPU UPRAVE IN NS	0	0
a) druge rezerve iz dobička	0	0
BILANČNI DOBIČEK IN NJEGOVA RAZPOREDITEV (IZGUBA)	-11.894.985,33	-15.918.403,74
a) na delničarje	0	0
b) v druge rezerve	0	0
c) prenos v naslednje leto	-11.894.985,33	-15.918.403,74
č) drugi nameni (povečanje osnovnega kapitala)	0	0

7. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

Pojasnila k računovodskim izkazom delniške družbe Livar, d.d., (v nadaljevanju Livar) so v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

SPLOŠNA RAZKRITJA

Splošna razkritja (firma in sedež, dejavnost, zaposleni, imena članov uprave in nadzornega sveta) in vsa tveganja so predstavljena v poslovnem poročilu.

RAČUNOVODSKE USMERITVE

PODLAGE ZA PRIPRAVO RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Računovodski izkazi in pojasnila k izkazom v tem poročilu so sestavljena na osnovi Slovenskih računovodskih standardov, ki so stopili v veljavo 1. januarja 2006. Pri vrednotenju postavk, za katere standardi dajejo možnost izbire med različnimi načini vrednotenja, je družba uporabila usmeritve, ki so opisane v nadaljevanju. Prav tako so pri vodenju računovodstva upoštewane vse spremembe, ki so jih prinesli dopolnjeni in spremenjeni SRS v letu 2010.

Pri pripravi izkazov so upoštevana splošna pravila o členitvi bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza drugega vseobsegajočega donosa in vrednotenja postavk v računovodskih izkazih, vsebina prilog k izkazom in zahteve glede poslovnega poročila, kar zadošča za resničen in pošten prikaz poslovanja družbe v letnem poročilu. Prav tako sta upoštevani temeljni računovodski predpostavki, upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov in upoštevanje časovne neomejenosti delovanja.

Kakovostne značilnosti računovodskih izkazov in s tem tudi vodenja celotnega računovodstva so predvsem razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost.

Računovodski izkazi so predstavljeni v evrih, brez centov.

Bilanca stanja vključuje le tista sredstva in obveznosti, ki se nanašajo na poslovanje družbe.

POPRAVEK BISTVENIH NAPAK IZ PRETEKLIH LET

Družba je v poslovnem letu 2015 odpravila bistveno napako v računovodskih izkazih, ki se je nanašala na izkazovanje dolgoročnih finančnih naložb, kratkoročnih poslovnih in ostalih terjatev, kratkoročnih in dolgoročnih posojil, drugih finančnih obveznostih in drugih dolgoročnih rezervacij. Popravek bistvene napake se je izvedel za nazaj, in sicer s preračunom zneskov za primerjalno obdobje (poslovno leto 2014 ter 2013), razkritih v računovodskemu izkazu preteklega obdobja, kakor da bistvena napaka sploh ne bi obstajala. Razlogi za takšno računovodsko obravnavo so predstavljeni v nadaljevanju.

V času naložbenja v lastniški delež družbe Jelšingrad Livar, a.d., družbi Livar, od leta 2006 pa vse do leta 2009 ni uspelo vpisati (registrirati) dodatnega lastniškega deleža v višini 5,9 mio EUR iz naslova stvarnega vloška v obliki osnovnih sredstev zaradi pravnih razlogov, ki so po oceni pravne stroke sporni in zaradi tega v postopkih pravne zaščite interesa družbe Livar. Zato je bila v času naložbenja (leta 2009) za ta del vzpostavljena dolgoročna poslovna terjatev do omenjene družbe s končno zapadlostjo, sicer obročnega odplačevanja, v letu 2024. Računovodski izkazi družbe Livar, so vse do konca poslovnega leta 2013 terjatve izkazovali v okviru dolgoročnih poslovnih terjatev. V letu 2014 je družba Livar, prejela pravna mnenja, na podlagi katerih je takšno stanje bilo predstavljeno kot neustrezno z vidika lokalne zakonodaje. Posledično so pogodbene osnove, ki so vodile do izkazovanja dolgoročne poslovne terjatve, bile razveljavljene, status vlaganj, ponovno prenesenih med dolgoročne finančne naložbe, pa je bil pripoznan kot nedorečen oziroma negotov. Zaradi predstavljene negotovosti obstaja tveganje, da družba Livar, v prihodnosti ne bi dosegla formalnega vpisa dodatnega lastniškega deleža v družbi Livar Jelšingrad, a.d., iz naslova teh že izvedenih vlaganj v družbo Jelšingrad Livar a.d., in na podlagi tega se ocenjuje, da iz že izvedenih vlaganj družba ne bo imela nikakršnih bodočih koristi.

Upoštevanje pravilne interpretacije glede vsebine vlaganj, bi namreč družbo Livar, že v preteklosti vodilo k temu, da bi pri vrednotenju teh vlaganj morala upoštevati večjo negotovost glede zmožnosti njihove pretvorbe v dodatni lastniški delež v družbi Jelšingrad Livar, a.d. in zaradi te negotovosti izvesti dodatne oslabitve vlaganj, izkazanih v okviru dolgoročnih finančnih naložb. To pomembno negotovost pa je družba Livar, v poslovnem letu 2015 pripoznala v računovodskih izkazih z izvedbo prevrednotenja dolgoročnih finančnih naložb zaradi oslabitve, ki je bila zaradi predstavljenega evidentirana kot odprava bistvenih napak iz preteklih let. Oslabitev dolgoročnih finančnih naložb v družbo Jelšingrad Livar, a.d., je bila izvedena v višini 2.663.000 EUR.

Družba Livar je izkazovala v svojih računovodskih izkazih na dan 31. 12. 2014 do družbe Jelšingrad, a.d., tudi:

- terjatev za kratkoročno posojilo v višini 660.000 EUR. Postavka je sestavljena iz dveh posojilnih pogodb:
 - Posojilne pogodbe 17-IX/09 sklenjene 17. 9. 2009 v višini 200.000 EUR.
 - Kreditne pogodbe JLLC – 3107/2010, sklenjene dne 30. 8. 2010, med družbama Jelšingrad Livar, a.d., in Exoterm Holding d.d. za posojilo v višini 500.000 EUR.Istega dne je bila sklenjena Posojilna pogodba med družbo Livar kot posojilodajalcem in družbo Exoterm Holding d.d. kot posojilojemalcem za enak znesek. 11. 10. 2010 je bila sklenjena Pogodba o odstopu terjatev v višini 500.000 EUR, po kateri je družba Livar prevzela terjatev od družbe Exoterm Holding d.d..
Po tej kreditni pogodbi je Jelšingrad Livar, a.d., dolžan še 460.000 EUR, ima pa družba Livar vpisano hipoteko »II.reda« na nepremičninah podjetja Jelšingrad Livar, a.d.,
- terjatev za zaračunane poslovodne storitve v višini 65.900 EUR,
- terjatev za zaračunane obresti iz naslova posojil v višini 153.659 EUR.

Podobno obravnavo kot pri obravnavi finančne naložbe, smo zavzeli tudi pri kratkoročnem pojasnilu, saj dinamika odplačevanja in ostali atributi, kažejo na nujnost oblikovanja popravkov vrednosti že v preteklih letih. V bistvu gre za inštrument reševanja finančne naložbe in kot takšnega je potrebno pravno in računovodsko obravnavati na enak način, kot to velja za finančno naložbo. Glede na to smo celotno vrednost posojil slabili v vrednosti 660.000 EUR z neposrednim učinkom na lastniški kapital družbe.

Tudi v primeru poslovnih terjatev in natečenih zamudnih obresti smo ravnali enako in smo jih v celoti slabili v višini 65.900 EUR oziroma 153.659 EUR.

V letu 2009 je družba Livar prodala podjetju Exoterm IT d.o.o. 24,73 % delež v družbi Jelšingrad Livar, a.d., za 1.097.297,13 EUR in se hkrati obvezalo, da bo delež odkupilo nazaj. Po nekaj sklenjenih aneksih, je znašala

celotna vrednost odkupa za omenjeni delež 1.280.639 EUR. V letu 2015 so se v tem znesku oblikovale kratkoročne finančne obveznosti z neposrednim negativnim učinkom v kapitalu.

Družba Livar iz tega naslova na dan 31. 12. 2015 podjetju Exoterm Holding d.d. (pravni naslednik podjetja Exoterm IT d.o.o.) dolguje še 365.225 EUR.

V letu 2015 je družba Livar prejela informacijo, da je solidarni dolžnik po dveh kreditnih pogodbah iz leta 2005 in 2010 v razmerju do Hypo Alpe Adria Banke, a.d., Banja Luka. V družbi Livar do tedaj nismo razpolagali niti z izvirnimi niti izvedenimi listinami, ki bi to dejstvo dokumentirale, zato pogojna obveznost (zaradi izostanka listin) ni bila ustrezno računovodsko obravnavana. Znesek neporavnane kredita je na dan 31. 12. 2014 znašal:

- po pogodbi 4416 / 05 = 2.099.415 EUR
- po pogodbi 8935 / 10 = 741.253 EUR
- Skupaj = 2.840.669 EUR

Celotna obveznost iz naslova poročstva je bila v letu 2015 razpoznana kot rezervacija za bodoče obveznosti z neposrednim učinkom na preneseni poslovni izid. Livar je odplačal iz naslova poročstva v letu 2015 414.989 EUR glavnice in 84.533 EUR obresti in bančnih stroškov.

Prikaz vpliva odprave bistvene napake iz preteklih let na bilanco stanja:

V EUR	31. 12. 2013	Prilagoditev	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Dolgoročne finančne naložbe	3.253.400	-2.663.000	590.400
Dolgoročna posojila	428.000	-428.000	0
Kratkoročna posojila	275.500	-232.000	43.500
Kratkoročne poslovne terjatve	11.670.417	-943.723	10.726.694
SKUPAJ SREDSTVA	39.537.970	-4.266.723	35.271.247
Kapital	397.886	-7.663.867	-7.265.981
Preneseni čisti poslovni izid	-12.356.567	-7.663.867	-20.020.434
Druge rezervacije	1.703.488	2.840.669	4.544.157
Kratkoročne finančne obveznosti	575.030	556.475	1.131.505
SKUPAJ OBEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	39.537.970	-4.266.723	35.271.247
V EUR	31. 12. 2014	Prilagoditev	31. 12. 2014 (prilagojeno)
Dolgoročne finančne naložbe	2.665.876	-2.663.000	2.876
Kratkoročna posojila	662.000	-660.000	2.000
Kratkoročne poslovne terjatve	12.473.549	-1.020.223	11.453.326
SKUPAJ SREDSTVA	40.501.271	-4.343.223	36.158.048
Kapital	4.302.311	-7.663.867	-3.361.556
Preneseni čisti poslovni izid	-8.254.537	-7.663.867	-15.918.404
Druge rezervacije	1.376.092	2.840.669	4.216.761
Kratkoročne finančne obveznosti	1.300.008	479.975	1.779.983
SKUPAJ OBEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	40.501.271	-4.343.223	36.158.048

Popravki so imeli učinek na izkaz poslovnega izida za leto 2012.

Odprava bistvene napake je vplivala tudi na predstavitev primerjalnih podatkov v izkazu gibanja kapitala in v izkazu denarnih tokov.

POSAMEZNE RAČUNOVODSKE USMERITVE

DOLGOROČNA SREDSTVA

Neopredmetena sredstva in dolgoročne časovne razmejitve

Neopredmeteno sredstvo je razpoznavno nadenarno sredstvo, ki praviloma fizično ne obstaja in se pojavlja kot neopredmeteno dolgoročno sredstvo ter se razvršča na tista s končnimi dobami koristnosti in na tista z nedoločenimi dobami koristnosti. Družba ne razpolaga s sredstvi z nedoločenimi dobami koristnosti.

Ta zajemajo:

- dolgoročne aktivne časovne razmejitve, odloženi stroški razvijanja,
- naložbe v pridobljene dolgoročne premoženjske pravice (patenti, blagovne znamke, licence in druge pravice, dobro ime prevzete družbe),
- dane predujme za neopredmetena sredstva, ki so v bilanci stanja izkazani v povezavi z neopredmetenimi sredstvi in se knjigovodsko izkazujejo kot terjatve.

Neopredmeteno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. V nabavno vrednost se všttevajo tudi uvozne in nevračljive nakupne dajatve po odštetju trgovinskih in drugih popustov ter vsi neposredno pripisljivi stroški pripravljanja sredstva za nameravano uporabo.

Amortizacijske stopnje uporabljene za amortizacijo programskih licenc znašajo 10 – 25 % letno in se amortizirajo v dobi koristnosti. Amortizacijske stopnje se v letu 2015 v primerjavi s preteklim letom niso spremenile. Oblikovanje popravkov vrednosti iz naslova amortiziranja bremeni stroške amortizacije.

Prevrednotenje neopredmetenih sredstev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Neopredmetena sredstva se zaradi okrepitev ne prevrednotujejo. Njihova knjigovodska vrednost pa se lahko zmanjša samo na osnovi oslabitve. Izguba zaradi oslabitve se izkazuje kot prevrednotovalni poslovni odhodek v zvezi z neopredmetenimi sredstvi.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva (v nadaljevanju OOS) se v knjigovodskih razvidih oziroma v bilanci stanja pripoznajo, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

OOS so zemljišča, zgradbe, proizvodna oprema in druga oprema. Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba izkazuje tudi opremo vzeto v finančni najem, ki se amortizira po stopnjah sorodne opreme družbe.

Nabavna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev zajema nakupno vrednost in vse stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati osnovnemu sredstvu. Kasneje nastali stroški, ki omogočajo večje bodoče koristi glede na prvotno ocenjene, povečujejo nabavno vrednost. Stroški, ki omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti sredstva, zmanjšujejo do takrat obračunani popravek vrednosti.

Osnovna sredstva nabavljena v tuji valuti so preračunana v domačo valuto po referenčnem tečaju Banke Slovenije, veljavnem na dan nastanka poslovne spremembe. Pozneje nastale tečajne razlike pri poravnavi obveznosti so obravnavane kot postavka finančnih prihodkov ali odhodkov.

Predujmi za osnovna sredstva so vrednoteni po nominalni vrednosti.

Opredmetena osnovna sredstva niso več predmet knjigovodskega evidentiranja, če so odtujena ali izničena, ker od njih ni več mogoče pričakovati koristi.

- **Zemljišča in zgradbe**

Družba pri vrednotenju zemljišč in zgradb uporablja **model prevrednotenja**. Prevrednotenje je sprememba prvotno izkazane vrednosti gospodarskih kategorij oziroma je vsako ponovno ovrednotenje, katero je bilo izvedeno na osnovi cenitvenih poročil. Ocenjevalec vrednosti uporablja za ocenjevanje poštene vrednosti zemljišč in zgradb metodo neposredne kapitalizacije donosov oziroma najemnin. Družba ugotavlja nadomestljive vrednosti, tako da jih da oceniti pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti v prvem letu uporabe prenovljenih standardov, ter nato vsakih 3 leta oziroma prej, če se okoliščine poslovanja bistveno spremenijo.

Presežek iz prevrednotenja zemljišč in zgradb, ki je sestavni del kapitala, se prenese na preneseni poslovni izid, ko je pripoznanje zemljišča ali zgradbe odpravljeno. Prenese se celotni presežek, ko je sredstvo izločeno iz uporabe ali odtujeno.

- **Proizvavalna oprema in druga oprema**

Družba uporablja model nabavne vrednosti in torej vodi proizvodno opremo ter drugo opremo po njihovih nabavnih vrednostih, zmanjšanih za amortizacijske popravke vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Opredmetena osnovna sredstva se časovno amortizirajo glede na dobo koristnosti. Oblikovanje popravkov vrednosti bremeni stroške amortizacije.

Amortizacija

Neodpisana vrednost opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega sredstva se zmanjšuje z amortiziranjem. Začetek amortiziranja je prvi dan naslednjega meseca, ko je sredstvo razpoložljivo za uporabo. Zemljišča, predujmi za osnovna sredstva in sredstva v gradnji oziroma izdelavi se ne amortizirajo.

Amortizacija se obračunava po stopnjah, ki so določene individualno (posamično) glede na predvideno dobo koristnosti posameznega osnovnega sredstva po metodi enakomernega časovnega amortiziranja.

V letu 2015 ni prišlo do sprememb življenjskih dob OOS.

Pri obračunu amortizacije družba upošteva naslednje letne amortizacijske stopnje:

	v %
Neopredmetena sredstva	10 – 25 %
Vlaganja v tuja osnovna sredstva	10 – 20 %
Zgradbe	1,43 – 10 %
Oprema za opravljanje osnovne dejavnosti	2 – 33 %
Druga oprema	7 – 25 %
Računalniška oprema	33 – 50 %
Transportna oprema	12,5 – 25 %

Preverjanje oslabitve sredstev

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri preostalo knjigovodsko vrednost opredmetenih in neopredmetenih sredstev družbe, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Denar ustvarjajoča enota je najmanjša skupina sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je njena vrednost pri uporabi ali poštena vrednost zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo.

V zvezi z nefinančnimi sredstvi pa Družba izgube zaradi oslabitve v preteklih obdobjih na datum bilance stanja ovrednoti in tako ugotovi, če je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo več ne obstaja. Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih družba določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve.

Finančne naložbe

Finančne naložbe so sestavni del finančnih inštrumentov družbe in so finančna sredstva, ki jih ima družba naložbenik, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevalo svoje finančne prihodke; ti se razlikujejo od poslovnih prihodkov, ki izhajajo iz prodaje proizvodov in opravljanja storitev v okviru njihovega rednega poslovanja.

Večinoma gre za naložbe v kapital odvisnih in pridruženih podjetij kot tudi za finančne dolgove drugih podjetij (finančne naložbe v posojila) ter druge finančne naložbe.

Finančne naložbe v kapital odvisnih podjetij, pridruženih podjetij in druge finančne naložbe so razporejene v kategorijo za prodajo razpoložljivih sredstev in so izkazane po pošteni vrednosti. Poštena vrednost se ugotavlja na osnovi cenitvenega poročila pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij, ki je vpisan v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti podjetij pri Slovenskem inštitutu za revizijo. Poštena vrednost naložbe se ugotavlja kot sedanja vrednost bodočih donosov z uporabo metode diskontiranega denarnega toka.

Prejeti deleži v dobičku povečujejo finančne prihodke.

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje finančnih naložb na njihovo pošteno vrednost, prevrednotenje finančnih naložb zaradi njihove oslabitve ali prevrednotenje finančnih naložb zaradi odprave njihove oslabitve. Na vsak dan bilance stanja družba oceni ali obstaja kakšen nepristranski dokaz o morebitni oslabiljenosti finančne naložbe. Če tak dokaz obstaja, se finančno naložbo prevrednoti zaradi oslabitve.

Ločeno se izkazujejo dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe.

Del dolgoročnih finančnih naložb v posojila, ki zapade v plačilo v enem letu po datumu bilance stanja, je izkazan kot kratkoročna finančna naložba.

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe izražene v tuji valuti se preračunajo v domačo valuto po tečaju na dan nastanka. Tečajne razlike, ki se pojavijo po datumu bilance stanja, se štejejo kot postavka finančnih prihodkov v zvezi z dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi naložbami oziroma finančnih odhodkov v zvezi z njimi.

KRA TKOROČNA SREDSTVA

Zaloge

Družba spremlja zaloge v pomožnih knjigah in sintetično v glavni knjigi, ter njihovo stanje usklajuje mesečno po končanih vseh materialnih in blagovnih obračunih.

Zaloge, ki jih družba spremlja, so zaloge surovin, materiala in pomožnega materiala, rezervnih delov za tekoče vzdrževanje in drobní inventar z dobo koristnosti do enega leta. Prav tako družba spremlja zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov, gotovih izdelkov in trgovskega blaga.

Zaloge materiala in trgovskega blaga so ovrednotene po nabavnih cenah, ki jih sestavljajo nakupna cena, uvozne in druge nevračljive nakupne dajatve ter neposredni stroški nabave. Pri izkazovanju družba uporablja standardne cene z odmiki. Poraba zalog je vrednotena po metodi tehtanih povprečnih cen.

Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in proizvodov se vrednotijo po proizvajalnih stroških, pri čemer je količinska enota proizvoda in polproizvoda ovrednotena z neposrednimi stroški materiala, neposrednimi stroški dela, neposrednimi stroški amortizacije in neposrednimi stroški storitev. Tisti del stroškov, ki nastaja na produktivnih stroškovnih mestih in je po vsebini posredni proizvajalni strošek, je s ključem prevržen na stroškovni nosilec, torej na proizvod oziroma polproizvod.

Pri izkazovanju zalog nedokončane proizvodnje, polizdelkov in proizvodov družba uporablja standardne cene z odmiki.

Zaloge zaradi slabitve prevrednotujemo, če njihova knjigovodska vrednost presega čisto iztržljivo vrednost. Znesek slabitve knjigovodske vrednosti je pripoznan kot povečanje prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v zvezi z obratnimi sredstvi. Pri tem je izrednega pomena, da upoštevamo tudi njihovo kurantnost oziroma nekurantnost.

Zmanjšanje vrednosti zalog surovin, materiala in drobnega inventarja se izkazuje kot povečanje stroškov materiala, zmanjšanje vrednosti zalog izdelkov in trgovskega blaga pa kot povečanje poslovnih odhodkov.

Normalni in presežni kalo ter primanjkljaji, ki bremenijo družbo, se prikazujejo v zmanjšani vrednosti zalog ter povečanju poslovnih odhodkov.

Terjatve

Terjatve vseh vrst se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo plačane. Prvotne terjatve se lahko kasneje povečajo ali pa glede na prejeto plačilo ali drugačno poravnavo zmanjšajo za vsak znesek, utemeljen s pogodbo.

Razčlenjujejo se na dolgoročne in kratkoročne poslovne terjatve. Terjatve do pravnih oseb v tujini se preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Banke Slovenije, učinki povečujejo finančne prihodke oziroma odhodke. Obresti so obračunane na osnovi pogodb in povečujejo finančne prihodke.

Terjatve, za katere obstaja domneva, da ne bodo poravnane v rednem roku oziroma v celotnem znesku, so izkazane kot sporne in dvomljive terjatve.

Pri oblikovanju popravkov vrednosti terjatev smo upoštevali individualno oceno izterljivosti posamezne terjatve ter zastaralne roke posameznih terjatev.

K oblikovanju popravkov smo pristopili predvsem iz vsebinske obravnave poplčila terjatev. Upoštevali smo sklenjene komercialne pogodbe. Kot osnova za utemeljeno oblikovane popravke pa nam je služila predvsem strokovna ocena in mnenje komercialnega oddelka.

Odpisi in popravki vrednosti terjatev predstavljajo prevrednotovalne poslovne odhodke obratnih sredstev.

Denarna sredstva

Denarna sredstva sestavljajo gotovina, knjižni denar in denar na poti. Gotovina je denar v blagajni, in sicer v obliki bankovcev in kovancev. Knjižni denar je denar na računih pri banki ali drugi finančni ustanovi, ki se lahko uporablja za plačevanje. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezeni račun pri banki ali drugi finančni ustanovi in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej. Denarna sredstva se ob začetnem pripoznanju izkažejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, po preveritvi, da imajo takšno naravo.

Sredstva v tujih valutah so preračunana po referenčnem tečaju Banke Slovenije na dan bilanciranja, tečajna razlika pa je izkazana med finančnimi prihodki in odhodki.

Kapital

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njegova obveznost do lastnikov. Opremljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju družbe.

Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalne rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni čisti poslovni izid iz preteklih let in nerazporejeni čisti poslovni izid poslovnega leta. Osnovni kapital se vodi v domači valuti.

Prevrednotenje kapitala je sprememba njegove knjigovodske vrednosti kot posledica prevrednotenja sredstev. Kot prevrednotenje pa se ne šteje vračunavanje novih vplačil, izplačil in zneskov, ki izhajajo iz sprotne čistega dobička oziroma čiste izgube. Opravi se na koncu poslovnega leta ali med njim.

Presežek iz prevrednotenja se pojavi zaradi povečanja knjigovodske vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih sredstev, dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb izkazanih po modelu prevrednotenja in ga izkazujemo ločeno glede na nastanek. Omogoča kritje kasnejšega zmanjšanja knjigovodske vrednosti oziroma slabitve istih gospodarskih kategorij.

Dolgoročne rezervacije

Vrednost dolgoročnih rezervacij predstavlja vrednost izdatkov, potrebnih za poravnavo dolgoročnih obveznosti, ugotovljenih na dan bilance stanja z upoštevanjem tveganja in negotovosti.

Dolgoročne rezervacije na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov se zmanjšujejo neposredno za stroške oziroma odhodke, zaradi katerih so bile oblikovane.

Dolgoročne rezervacije se na račun odloženih prihodkov prenesejo med poslovne prihodke poslovnega leta, v katerem so se pojavili stroški oziroma odhodki.

Namen rezervacij je v obliki vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje takrat nastalih stroškov oziroma odhodkov. Med takšne rezervacije sodijo tudi rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi. Družba vsako leto preverja višino oblikovanih rezervacij in jo glede na izračune temu primerno korigira.

Knjigovodska vrednost rezervacij je enaka njihovi izvirni vrednosti, zmanjšani za porabljene zneske, dokler se ne pojavi potreba po njihovem povečanju ali zmanjšanju.

Rezervacije se ne prevrednotujejo in se na koncu obračunskega obdobja popravijo tako, da je njihova vrednost enaka sedanji vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveznosti.

Rezervacije so oblikovane v primeru, ko je obveznost mogoče zanesljivo izmeriti. Ob koncu poslovnega leta ne smejo biti prikazane z zneskom, ki bi bil neutemeljena skrita rezerva.

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo. Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih bodočih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade diskontirane na dan bilance stanja. Izračun se izvede za vsakega zaposlenega tako, da se upošteva strošek odpravnine ob upokojitvi ter strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Izračun z uporabo projicirane enote pripravi pooblaščen aktuar. Vrednost dolgoročne rezervacije predstavlja sedanjo vrednost izdatkov, potrebnih za poravnavo dolgoročne obveznosti, ugotovljene na dan bilance stanja z upoštevanjem tveganja in negotovosti.

Družba izračunava rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi na vsaka 3 leta oziroma pogostejše v primeru pomembnejših sprememb uporabljenih predpostavk pri izračunu ali pomembnejših sprememb v številu in starostni strukturi zaposlenih.

Pri zadnjem izračunu na koncu leta 2013 so bile uporabljene naslednje aktuarske predpostavke:

- diskontna stopnja v višini 4,89 %,
- pričakovana rast plač v državi 0,5 letno,
- fluktuacija zaposlencev je ocenjena po starostnih razredih glede na dosedanjo fluktuacijo, realna pričakovanja v prihodnosti ter izkušnje o gibanju fluktuacije v RS,
- smrtnost zaposlencev je upoštevana z uporabo tablic smrtnosti slovenske populacije v letih 2000 - 2002 ločeno po spolih,
- stopnja rasti plač v družbi v višini 0,5 % letno.

Družba je ocenila, da v letu 2015 ni bilo pomembnejših sprememb v številu in starostni strukturi zaposlenih, zato izračun rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade ni bil izveden.

DOLGOVI

Finančne in poslovne obveznosti

Vsi dolgovi se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev ali poplačilo katerega poslovnega dolga, v primeru dolgoročnih poslovnih dolgov prejem praviloma opredmetenih osnovnih sredstev, v primeru kratkoročnih poslovnih dolgov pa prejem kakega proizvoda ali storitve ali opravljeno delo oziroma obračunani strošek, odhodek ali delež v poslovnem izidu.

Kratkoročni in dolgoročni dolgovi

Dolgovi so lahko finančni in poslovni.

Kratkoročni finančni dolgovi so dobljena kratkoročna posojila na osnovi posojilnih pogodb in so razčlenjeni na tiste, ki jih družba dobi od bank ali od drugih finančnih institucij ali pa se kot financerji pojavljajo druge pravne in fizične osebe. Dolgovi se razčlenjujejo tudi glede na to ali gre za dolgove do povezanih družb ali ne.

Kratkoročni poslovni dolgovi so kratkoročni dobaviteljski krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve, kratkoročne obveznosti do zaposlencev za opravljeno delo, kratkoročne obveznosti do financerjev v zvezi z obrestmi in podobnimi postavkami, kratkoročne obveznosti do države iz naslova davkov, tudi obračunanega davka na dodano vrednost. Posebna vrsta so tudi obveznosti do kupcev za dobljene predujme pa tudi za prejete kratkoročne varščine.

Dolgoročni finančni dolgovi so dobljena dolgoročna posojila na osnovi posojilnih pogodb in izdani dolgoročni dolžniški vrednostni papirji. Podvrsta dobljenih dolgoročnih posojil so tudi dolgovi do najemodajalcev v primeru finančnega najema.

Dolgoročni poslovni dolgovi so dolgoročni dobaviteljski krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve. Podvrsta dolgoročnih poslovnih dolgov so obveznosti do kupcev iz prejetih dolgoročnih varščin.

Obveznosti se kasneje povečujejo s pripisanimi donosi (obresti, druga nadomestila), za katere obstaja sporazum z upnikom in se zmanjšujejo za odplačane zneske ter morebitne drugačne poravnave v dogovoru z upnikom. Del dolgoročnih obveznosti, ki je že zapadel v plačilo in del dolgoročnih obveznosti, ki bo zapadel v plačilo v letu dni, se v bilanci stanja preneseta med kratkoročne obveznosti.

Kratkoročni in dolgoročni dolgovi, izraženi v tuji valuti, se na dan bilance stanja preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Banke Slovenije. Povečanje kratkoročnih dolgov povečuje redne finančne odhodke, zmanjšanje pa redne finančne prihodke.

Kratkoročne časovne razmejitve

So terjatve in druga sredstva ter obveznosti, ki se bodo po predvidevanjih pojavili v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo izmerjena.

Kratkoročne časovne razmejitve so lahko:

Aktivne so obravnavane kot terjatve v širšem smislu, ker se razlikujejo od denarnih sredstev kakor od stvari in zajemajo kratkoročne odložene stroške, ki so opredeljeni kot vnaprej plačani zneski, ki ob plačilu še niso pomenili stroška in bremenili poslovnega izida.

Pasivne so obravnavane kot dolgovi v širšem pomenu in se razlikujejo od kapitala kot obveznosti do lastnikov, zajemajo pa kratkoročno odložene prihodke oziroma kratkoročno vnaprej vračunane odhodke, nastajajo pa na osnovi enakomernega obremenjevanja dejavnosti ali poslovnega izida pa tudi zalog s pričakovanimi stroški, ki se še niso pojavili.

Kratkoročne časovne razmejitve niso prevrednotene. Med letom in ob sestavljanju računovodskih izkazov je preverjena realnost in upravičenost njihovega obstoja.

PRIPOZNAVANJE PRIHODKOV

Prihodki

so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali zmanjšanje dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave). Preko poslovnega izida vplivajo na kapital. Razčlenjujejo se na poslovne, finančne in druge prihodke. Poslovni in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki.

Prihodke od prodaje sestavljajo prodajne vrednosti v obračunskem obdobju prodanih proizvodov, trgovskega blaga, storitev, materiala, tako na domačem kot tujem trgu. Dejansko se pripoznajo, ko blago zapusti skladišče in se evidentirajo za to ustrezni dokumenti. Merijo se na osnovi prodajnih cen, navedenih na računih ali drugih listinah, zmanjšanih za popuste, odobrene ob prodaji ali pozneje, tudi zaradi zgodnejšega plačila. Morebiti odobreni popusti zmanjšujejo prihodke od prodaje in se ne pripoznajo kot finančni odhodki. Načeloma se evidentirajo po načelu fakturirane realizacije. Navedeni prihodki se pripoznajo pod naslednjimi pogoji:

- družba prenese na kupca vsa pomembna tveganja in koristi, ki izhajajo iz lastništva,
- družba ne sodeluje pri poslovanju niti toliko, kolikor je običajno zaradi lastništva niti dejansko ne odloča o prodanih proizvodih,
- verjetno je, da bodo gospodarske koristi povezane s poslom pritekale v družbo,
- znesek prihodkov je zanesljivo oceniti,
- stroške, ki so nastali ali bodo nastali v zvezi s poslom, pa je mogoče zanesljivo izmeriti.

Če obstaja kakršnakoli negotovost, se prihodki začasno odložijo in se pripoznajo, ko je dvom odstranjen. Pri konsignacijski prodaji, pri kateri se konsignatar zaveže prodati blago v izročiteljevem imenu, se prihodki pripoznajo, ko je blago prodano.

Prihodki od opravljenih storitev se merijo po prodajnih cenah dokončanih storitev ali po prodajnih cenah nedokončanih storitev glede na stopnjo dokončanosti del (seveda ne sme biti dvomov o dokončanosti del ali dvomov o tem ali bo storitev plačana ali ne).

Prihodki od opravljenih storitev, razen od opravljenih storitev, ki vodijo do finančnih prihodkov, se merijo po prodajnih cenah dokončanih storitev ali po prodajnih cenah nedokončanih storitev glede na stopnjo njihove dokončnosti.

Med poslovnimi prihodki so tudi drugi poslovni prihodki skupaj s prevrednotovalnimi in so prav tako povezani s poslovnimi učinki. To so zlasti subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije, premije in podobni prihodki, ki jih sicer izkazujemo na kontu. Sem uvrščamo tudi prihodke od odprave rezervacij in prihodke od poslovnih združenj.

Med prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki so dobički od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev, zmanjšanja popravkov vrednosti poslovnih terjatev zaradi odprave njihove oslabitve ter odpisi poslovnih dolgov.

Med finančnimi prihodki se izkazujejo:

- Finančni prihodki iz deležev do podjetij v skupini in do drugih podjetij ter finančni prihodki iz drugih naložb. Med prevrednotovalnimi finančnimi prihodki se izkazujejo zlasti pozitivne razlike, ki nastanejo pri prodaji teh, ko njihova prodajna vrednost preseže knjigovodsko, zmanjšane za morebitni presežek iz prevrednotenja, seveda, če je bilo prej prevrednotenje pripoznano v kapitalu.

- Finančni prihodki iz danih posojil, danim družbam v skupini ali danim drugim družbam. Dana posojila so finančne naložbe v dolgove drugih podjetij. V bilanci stanja so ločeno izkazana dolgoročna in kratkoročna posojila, medtem ko se v izkazu poslovnega izida finančni prihodki od obojih izkazujejo skupaj. Obresti so obračunane po pogodbeni obrestni meri.
- Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do podjetij v skupini in do drugih. Gre za obračunane obresti in za pozitivne tečajne razlike, ki izhajajo tako iz dolgoročnih poslovnih terjatev, kakor tudi kratkoročnih poslovnih terjatev. Obresti so obračunane po dogovorjeni obrestni meri, družba pa običajno zaračunava tudi zamudne obresti zaradi nepravočasno plačanih terjatev.

Med drugimi prihodki se izkazujejo neobičajne postavke, ki v obravnavanem letu nimajo nič skupnega z rednim poslovanjem. Sem sodijo: finančni prihodki iz vrednotenja naložbenih nepremičnin po poštenu vrednosti, dotacije, subvencije, ki niso v zvezi s prodanimi količinami oziroma določenimi stroški, prejete odškodnine in kazni ter drugi. V poslovnem razdobju povečujejo poslovni rezultat družbe.

PRIPOZNAVANJE ODHODKOV

Odhodki

so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanja sredstev (na primer zalog blaga zaradi prodaje) ali povečanja dolgov (na primer zaradi obračunanih obresti); preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Razvrščajo se na poslovne odhodke, finančne in druge odhodke. Poslovni in finančni odhodki so redni odhodki.

Poslovni odhodki so enaki vračunanim stroškom v obračunskem obdobju, povečanim za stroške, ki se zadržujejo v začetnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje, ter zmanjšanim za stroške, ki se zadržujejo v končnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje. Sem sodi tudi nabavna vrednost prodanega blaga in materiala.

Po svoji vsebini se ti poslovni odhodki razvrščajo po namenu (funkciji) na proizvodne stroške prodanih količin in v trgovinskih enotah na nabavno vrednost prodanih količin ter na posredne stroške nabavljanja in prodajanja, neposredne stroške prodajanja, posredne stroške uprave.

Med prevrednotovalnimi poslovnimi odhodki se izkazuje negativna razlika med čisto prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo prodanega opredmetenega ali neopredmetenega osnovnega sredstva. Enako se obravnava tudi izguba zaradi oslabitve opredmetenega osnovnega sredstva, neopredmetenega sredstva, oslabitev zalog surovin, materiala, drobnega inventarja, izdelkov in nedokončanih izdelkov. Prav tako oslabitev terjatev knjižimo med omenjene odhodke.

Med finančnimi odhodki se izkazujejo:

- Finančni odhodki iz finančnih obveznosti, ki izhajajo iz prejetih posojil od družb v skupini, od bank in od drugih družb. Tu se izkazujejo odhodki za obresti in negativne tečajne razlike od kratkoročnih in dolgoročnih finančnih dolgov. Dolgovi se obrestujejo na osnovi pogodbeno dogovorjenih obrestnih mer in se pomembno ne razlikujejo od efektivnih obrestnih mer, merijo pa se po začetni pripoznani vrednosti zmanjšani za plačila. Negativne tečajne razlike v zvezi z dolgovi v tuji valuti se ugotovijo na datum bilance stanja na osnovi takratnega tečaja.
- Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do podjetij v skupini in do drugih ter finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti. Tu se izkazujejo odhodki iz obresti in negativne tečajne razlike od

kratkoročnih in dolgoročnih poslovnih dolgov. Sem sodijo torej zaračunane obresti, zaradi nepravočasno plačanih poslovnih obveznosti do dobaviteljev.

- Finančni odhodki iz naslova oslabitev in odpisov finančnih naložb.

Med druge odhodke pa štejemo predvsem odhodke, ki so povezani z naložbenimi nepremičninami, med katere sodi amortizacija naložbenih nepremičnin, ter tudi oslabitve naložbenih nepremičnin. Med druge odhodke sodijo tudi denarne kazni in odškodnine ter druge neobičajne postavke.

Poslovanje s tujimi valutami

Sredstva in viri izraženi v tuji valuti se v bilanci stanja na dan 31. 12. 2015 preračunajo po referenčnem tečaju Banke Slovenije. Pozitivne in negativne tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je izračunan na temelju prihodkov in odhodkov, ki so izkazani v izkazu poslovnega izida in v skladu z veljavno davčno zakonodajo.

Odložene obveznosti za davek

Obveznosti za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka iz dobička, ki jih bo morala družba dodatno plačati v prihodnjih davčnih obdobjih in so posledica obdavčljivih začasnih razlik; so torej zneski, ki se prištejejo pri ugotavljanju obdavčljivega dobička (davčne izgube) v prihodnjih obdobjih, ko se knjigovodska vrednost sredstva povrne ali knjigovodska vrednost obveznosti poravna. Obveznosti za odloženi davek se ne diskontirajo.

Odložene terjatve za davek

Odložene terjatve za davek se pripoznajo za zneske davka iz dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih in so posledica odbitnih začasnih razlik, prenosa neizrabljenih davčnih izgub ter neizrabljenih davčnih dobropisov v naslednja obdobja; so torej zneski, ki se odštejejo pri ugotavljanju obdavčljivega dobička (davčne izgube) v prihodnjih obdobjih, ko se knjigovodska vrednost sredstva povrne ali knjigovodska vrednost obveznosti poravna. Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo v prihodnje na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo mogoče izrabiti odbitnečasne razlike, neizrabljene davčne izgube in davčne dobropise. Odložene terjatve za davek se ne diskontirajo.

Poročanje po odsekih

Odsek je prepoznavni sestavni del družbe, ki se ukvarja s proizvodi ali storitvami (področni odsek) ali proizvodi in storitvami v posebnem gospodarskem okolju (območni odsek) ter je predmet tveganj in donosov, drugačnih od tistih v drugih odsekih. Pri pripravljanju in predstavljanju računovodskih izkazov družba ne razkriva področnih odsekov, ker se ukvarja samo z eno dejavnostjo. Družba ne poroča niti območnih odsekov, ker ne vodi ustreznih evidenc, ki bi ji to omogočalo.

IZKAZ GIBANJA DENARNIH TOKOV

Sestavljen je po posredni metodi iz podatkov bilance stanja na dan 31. 12. 2015, iz podatkov bilance stanja na dan 31. 12. 2014, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2015 in iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev prejemkov in izdatkov ter za ustrezno razčlenitev pomembnejših postavk.

8. POJASNILA K BILANCI STANJA

..... POJASNILO 1

NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Dolgoročne premoženjske pravice	316.881	174.020
Druge neopredmetena sredstva - projekti	708.955	0
Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	327.162	0
Skupaj	1.352.998	174.020

Gibanje neopredmetenih sredstev v letu 2015 je bilo naslednje:

V EUR	Dolgoročne premoženjske pravice	Druge neopredmetena sredstva – projekti	Dolgoročne premoženjske pravice v pridobivanju	Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 31. 12. 2014	545.400	0	10.000	0	555.400
Pridobitve	0	708.955	203.140	327.162	1.239.257
Odtujitve	0	0	0	0	0
Prenos z investicij v teku	85.988	0	-85.988	0	0
Prenos med OS	10.145	0	0	0	10.145
Stanje 31. 12. 2015	641.533	708.955	127.152	327.162	1.804.802
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 31. 12. 2014	381.380	0	0	0	381.380
Odtujitve	0	0	0	0	0
Amortizacija	61.966	0	0	0	61.966
Prenos med OS	8.457	0	0	0	8.457
Stanje 31. 12. 2015	451.803	0	0	0	451.803
Neodpisana vrednost 31. 12. 2014	164.020	0	10.000	0	174.020
Neodpisana vrednost 31. 12. 2015	189.730	708.955	127.152	327.162	1.352.999

Vrednost neopredmetenih sredstev se je v letu 2015, v primerjavi z letom 2014, pomembno povečala, vlaganja v tuja osnovna sredstva so izkazana med opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Dolgoročne premoženjske pravice v višini 316.881 EUR in sredstva v pridobivanju v višini 127.152 EUR se nanašajo na računalniško programsko opremo iz naslova prehoda na novo, standardno programsko opremo (ERP).

V letu 2015 je družba zaradi nujnosti optimiziranja poslovanja pričela z izvajanjem projektov poslovnega in finančnega prestrukturiranja v skupnem znesku 1.036.117 EUR. Povečanje vrednosti drugih neopredmetenih sredstev se nanaša na projekt prodajne odličnosti v višini 480.618 EUR in na projekt vzpostavitve novega ERP s procesnim reinženiringom v višini 228.337 EUR.

Povečanje dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev se nanaša na projekt prestrukturiranja finančnega dolga (MRA) v višini 161.804 EUR in na projekt neodvisnega pregleda poslovanja (IBR) v višini 162.616 EUR. Vse našete projekte smo zaključili do konca leta 2015 in jih aktivirali z dnem 31. 12. 2015; amortizirali jih bomo v obdobju petih let.

Družba na dan 31. 12. 2015 nima sklenjenih, neuresničenih pogodb za pridobitev neopredmetenih osnovnih sredstev. Neopredmetena osnovna sredstva niso zastavljena za zavarovanja.

Na dan 31. 12. 2015 ni bilo znakov slabitev neopredmetenih osnovnih sredstev.

..... POJASNILO 2

OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Zemljišča in zgradbe	11.983.118	12.108.080
a) Zemljišča	5.547.537	5.547.537
b) Zgradbe	6.435.581	6.560.543
Proizvajalne naprave in stroji	4.512.934	4.967.437
Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	608.055	325.315
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	585.394	325.315
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	22.661	0
Skupaj	17.104.107	17.400.832

Gibanje opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2015 je bilo naslednje:

V EUR	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in nadomestni deli	Vlaganja v tuja osnovna sredstva	Opredmetena osnovna sredstva v izdelavi	Skupaj
NABAVNA VREDNOST						
Stanje 31. 12. 2014	5.547.537	6.560.543	29.810.232	126.877	325.314	42.370.503
Prenos med OS	0	0	14.895	0	0	14.895
Nove nabave	0	0	0	0	1.272.371	1.272.371
Uskladitev registra OS po inventuri	0	0	0	0	0	0
Zmanjšanje / Prevrednotenje	0	0	0	0	0	0
Povečanja / Prevrednotenje	0	0	0	0	0	0
Prenos z investicij v teku	0	80.753	888.438	43.100	-1.012.291	0
Odtujitve / Zmanjšanja	0	0	-71.826	0	0	-71.826
Stanje 31. 12. 2015	5.547.537	6.641.296	30.641.739	169.977	585.394	43.585.943
POPRAVEK VREDNOSTI						
Stanje 31. 12. 2014	0	0	24.886.559	83.112	0	24.969.671
Prenos med OS	0	0	45.584	0	0	45.584
Uskladitev registra OS po inventuri	0	0	0	0	0	0
Odtujitve / Zmanjšanja	0	0	-71.826	0	0	-71.826
Zmanjšanje / Prevrednotenje	0	0	0	0	0	0
Amortizacija	0	205.715	1.333.306	22.047	0	1.561.068
Stanje 31. 12. 2015	0	205.715	26.193.623	105.159	0	26.504.497
Neodpisana vrednost 31. 12. 2014	5.547.537	6.560.543	4.923.673	43.764	325.314	17.400.831
Neodpisana vrednost 31. 12. 2015	5.547.537	6.435.581	4.448.116	64.818	585.394	17.081.446

V letu 2015 družba ni prevrednotila vrednosti zemljišč in zgradb.

Zemljišča s knjigovodsko vrednostjo v višini 5.547.537 EUR in zgradbe v višini 6.435.581 EUR so zastavljene v korist bank za zavarovanje odplačil dolgoročno in kratkoročno prejetih posojil.

V letu 2015 smo aktivirali opremo v knjigovodski vrednosti 931.539 EUR in izvedli za 80.753 EUR investicij v zgradbe.

V uporabo aktivirana oprema, ki predstavlja večje vrednosti, je naslednja:

- CNC brusni stroj Koyama v znesku 172.076 EUR,
- filter in sežigalne komore za dimne pline kupolne peči v Črnomlju v znesku 274.367 EUR,
- mehanski laboratorij z opremo - trgalni stroj v znesku 111.780 EUR in
- hladilnik filtra kupolne peči v znesku 35.370 EUR.

Neodpisana vrednost osnovnih sredstev, pridobljenih na osnovi pogodb o finančnem najemu, znaša na dan 31. 12. 2015 1.175.582 EUR. Obveznosti iz finančnega najema znašajo na dan 31. 12. 2015 3.738.636 EUR. Razlika med knjigovodsko vrednostjo opredmetenih osnovnih sredstev v finančnem najemu in vrednostjo finančnih

obveznosti zanje izhaja iz preteklih reprogramov odplačevanja finančnih obveznosti iz naslova finančnega najema.

Družba na dan 31. 12. 2015 nima sklenjenih, neuresničenih pogodb za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev.

..... POJASNILO 3 DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	2.876	2.876	590.400
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0	30.000
b) Delnice in deleži v pridruženih družbah	0	0	557.524
c) Druge dolgoročne finančne naložbe	2.876	2.876	2.876
2. Dolgoročna posojila	0	0	0
a) Dolgoročna posojila pridruženim družbam	0	0	0
b) Dolgoročna posojila drugim družbam	0	0	0
Skupaj	2.876	2.876	590.400

Gibanje dolgoročnih finančnih naložb v letu 2015 je bilo naslednje:

V EUR	Deleži v družbah v skupini	Delnice v pridruženih družbah po poštenu vrednosti	Druge dolgoročne finančne naložbe	Dolgoročno dana posojila	Skupaj
NABAVNA OZ. POŠTENA VREDNOST					
Stanje 31. 12. 2014 (prilagojeno)	722.217	3.599.524	332.971	0	4.654.712
Povečanje	0	0	0	0	0
Prenos na kratkoročne finančne naložbe	0	0	0	0	0
Popravek knjiženja prejšnjih let	0	0	0	0	0
Stanje 31. 12. 2015	722.217	3.599.524	332.971	0	4.654.712
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 31. 12. 2014 (prilagojeno)	-722.217	-3.599.524	-330.095	0	-4.651.836
Povečanje	0	0	0	0	0
Zmanjšanje – prodaja	0	0	0	0	0
Popravek knjiženja prejšnjih let	0	0	0	0	0
Stanje 31. 12. 2015	-722.217	-3.599.524	-330.095	0	-4.651.836
Stanje 31. 12. 2014 (prilagojeno)	0	0	2.876	0	2.876
Stanje 31. 12. 2015	0	0	2.876	0	2.876

Delnice v pridruženih družbah predstavlja naložba v višini 43,03 - odstotnega deleža v osnovnem kapitalu družbe Jelšingrad Livar, a.d., Banja Luka. Vrednotenje po poštenu vrednosti je bilo izvedeno na osnovi uporabljenega modela vrednotenja, ki izhaja iz podatkov o poslovanju in premoženju ocenjevane družbe ter ugotovitev iz analize makroekonomskega okolja in panoge. Pri izračunu so uporabljeni za okolje in dejavnost

značilni dejavniki zahtevane stopnje donosnosti lastniškega in dolžniškega kapitala ter rasti prostega denarnega toka.

V letu 2015 smo preko preteklega poslovnega izida znižali vrednost finančne naložbe v družbi Jelšingrad Livar, a.d., v višini 2.663.000 EUR. Vsa dodatna pojasnila so razkrita v poglavju Popravki bistvenih napak iz preteklih let.

Deleže v družbah v skupini predstavljajo naložbe v štiri družbe v Sloveniji s 100 - odstotnim deležem, naložba v družbo Topola Livar MO, d.o.o., - v stečaju in naložba v družbo Topola Livar, a.d., - v likvidaciji.

V EUR					
Odvisna družba	Sedež družbe	Država družbe	Delež lastništva 31. 12. 2015	Kapital odvisne družbe 31. 12. 2015	Poslovni izid leta 2015
Topola Livar MO, d.o.o. – v stečaju	Ul. Milana Blagojeviča 9, Topola	Srbija	97,95 %	NP	NP
Topola Livar, a.d., – v likvidaciji	Pilota Zorana Tomiča 23, Topola	Srbija	14,04 %	NP	NP
Livar Belt, d.o.o.	Ulica Heroja Stariha 17, 8340 Črnomelj	Slovenija	100 %	-61.111	-4.682
Livar FMO, d.o.o.	Ulica Heroja Stariha 17, 8340 Črnomelj	Slovenija	100 %	-51.351	-2.618
Livar LNL, d.o.o.	Ljubljanska cesta 43, 1295 Ivančna Gorica	Slovenija	100 %	-27.704	-5.537
Livar STORITVE, d.o.o. – v stečaju	Ljubljanska cesta 43, 1295 Ivančna Gorica	Slovenija	100 %	NP	NP

V letu 2013 je bil predlagan stečaj za družbo Livar storitve, d.o.o. Stečajni postopek je bil začel 21.8.2013 in od takrat dalje Livar ni imel več vpogleda v poslovne knjige družbe Livar storitve, d.o.o. Stečajni postopek je bil končan z razdelitvijo stečajne mase upnikom s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 9. 9. 2015.

V EUR					
Pridružena družba	Sedež družbe	Država družbe	Delež lastništva 31. 12. 2015	Kapital pridružene družbe 31. 12. 2015	Poslovni izid leta 2015
Jelšingrad Livar, a.d.	Ul. Brače Podgornika 8, Banja Luka	Republika Srbska, Bosna in Hercegovina	43,03 %	13.411.317	-1.888.550

..... POJASNILO 4 ZALOGE

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Material	1.403.978	1.375.228
Popravek vrednosti zalog materiala	-145.527	-154.819
Drobni inventar	17.425	15.596
Nedokončana proizvodnja in polizdelki	779.749	693.065
Proizvodi	2.277.805	2.385.878
Popravek vrednosti zalog proizvodov	-151.523	-73.697
Trgovsko blago	174	174
Skupaj	4.182.081	4.241.425

V strukturi zalog predstavljajo surovine in material 31 %, nedokončana proizvodnja 19 %, proizvodi in trgovsko blago 51 % delež. Stanje zalog se v primerjavi s stanjem konec preteklega leta ni bistveno spremenilo.

Na osnovi opravljene letne inventure ni bilo ugotovljenih inventurnih primanjkljajev in inventurnih presežkov. Zaloge niso zastavljene kot jamstvo za prejeta posojila ali druge obveznosti.

Knjigovodska vrednost zalog ne presega čiste iztržljive vrednosti zalog.

..... POJASNILO 5

KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE

- Kratkoročna posojila

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Kratkoročna posojila	6.000	2.000	40.000
Skupaj	6.000	2.000	40.000

Stanje kratkoročnih finančnih naložb je bilo v letu 2015 nižje zaradi oblikovanja popravkov vrednosti kratkoročnega danega posojila v višini 660.000 EUR. Kratkoročno posojilo se nanaša na pridruženo družbo Jelšingrad Livar, a.d. Učinek prevrednotenja znižuje vrednost lastniškega kapitala neposredno preko prenesenih poslovnih izidov. Vsa dodatna pojasnila so razkrita v poglavju Popravki bistvenih napak iz preteklih let.

Kratkoročne finančne naložbe sestavljajo:

- kratkoročni depozit Carinskemu uradu v višini 2.000 EUR,
- kratkoročni depozit Novi Ljubljanski Banki v višini 4.000 EUR iz naslova poslovnih kartic.

..... POJASNILO 6

KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Kratkoročne poslovne terjatve do odvisnih in pridruženih družb	0	0	1.700
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	8.768.666	10.317.642	9.443.462
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	1.251.825	1.135.684	1.281.532
Skupaj	10.020.491	11.453.326	10.726.694

V primerjavi s preteklim letom so se kratkoročne poslovne terjatve zmanjšale za 1.432.835 EUR oziroma za 13 %.

- Kratkoročne poslovne terjatve do odvisnih in pridruženih družb

V EUR	Bruto vrednost	Popravek vrednosti	Čista vrednost 31. 12. 2015	Čista vrednost 31. 12. 2014 (prilagojeno)	Čista vrednost 31. 12. 2013 (prilagojeno)
Jelšingrad Livar, a.d. – pridružena družba	65.900	-65.900	0	0	1.700
Skupaj	65.900	65.900	0	0	1.700

V letu 2015 smo na podlagi ocenepričakovanih gospodarskih koristi oblikovali popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev v celotni vrednosti poslovnih terjatev do pridružene družbe Jelšingrad Livar, a.d. Celotna slabitev je vplivala neposredno na lastniški kapital družbe preko prenesenega poslovnega izida. Vsa dodatna pojasnila so razkrita v poglavju Popravki bistvenih napak iz preteklih let.

- Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev

V EUR	Bruto vrednost	Popravek vrednosti	Čista vrednost 31. 12. 2015	Čista vrednost 31. 12. 2014
Kupci v državi	1.653.912	127.212	1.526.700	2.811.448
Kupci v tujini	9.158.544	1.916.578	7.241.966	7.506.194
Skupaj	10.812.456	2.043.790	8.768.666	10.317.642

Družba je v letu 2015 oblikovala 66.604 EUR popravkov terjatev do kupcev. Vse terjatve do kupcev so zavarovane s sistemom kreditnih limitov.

Starostna struktura terjatev do kupcev na dan 31. 12. 2015 je naslednja:

V EUR	Kupci v državi	Kupci v tujini	Družbe v skupini	Skupaj
Zapadlost				
Nezapadlo	1.153.847	5.846.166	0	7.000.013
Do 30 dni	270.580	661.166	0	931.746
Do 60 dni	83.116	212.465	0	295.581
Do 90 dni	1.183	166.042	0	167.225
Nad 90 dni	17.974	356.126	65.900	440.000
Skupaj	1.526.700	7.241.965	65.900	8.834.565

Gibanje popravkov vrednosti terjatev v letu 2015 je bilo naslednje:

V EUR	Pridružene in odvisne družbe	Drugi kupci	Skupaj
Stanje 1. 1. 2015 (prilagojeno)	811.504	1.297.482	2.108.986
Povečanje	0	704	704
Zmanjšanje	0	0	0
Stanje 31. 12. 2015	811.504	1.298.186	2.109.690

Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev v višini 1.894.687 EUR so za prejeta posojila zastavljene v korist bank.

- Kratkoročne poslovne terjatve do drugih

Kratkoročne poslovne terjatve do drugih v skupni vrednosti 1.251.825 EUR predstavljajo:

- terjatve do države in državnih institucij v višini 219.461 EUR (glavnina iz naslova vračila davka na dodano vrednost),
- terjatve za dane avanse v višini 28.968 EUR,
- terjatve iz naslova prodaje terjatev v višini 289.061 EUR,
- terjatve iz naslova konsignacijske prodaje v višini 389.700 EUR,
- regresne terjatve do Topola Livar, a.d., iz naslova plačil glavnin in obresti na osnovi danega poročstva v višini 263.605 EUR,
- ostale terjatve v višini 61.030 EUR.

Na bruto vrednost regresnih terjatev do Topola Livar, a.d., v višini 2.637.791 EUR je oblikovan popravek vrednosti terjatve v višini 90 %.

..... POJASNILO 7

DENARNA SREDSTVA

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Denarna sredstva v blagajni	0	1.242
Denarna sredstva na računih	168.224	436.594
Skupaj	168.224	437.836

Denarna sredstva na transakcijskih računih pri domačih bankah so znašala 163.778 EUR, pri bankah v tujini pa 4.446 EUR.

..... POJASNILO 8

AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Aktivne časovne razmejitve se nanašajo na kratkoročno odložene stroške oziroma odhodke.

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	94.932	109.695
Skupaj	94.932	109.695

..... POJASNILO 9

KAPITAL

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Vpoklicani kapital	6.069.276	6.069.276	6.069.276
• Osnovni kapital	6.069.276	6.069.276	6.069.276
Kapitalske rezerve	7.156	7.156	7.156
Presežek iz prevrednotenja	6.480.416	6.480.416	6.678.022
Preneseni čisti poslovni izid	-11.894.986	-15.918.404	-20.020.435
Čisti poslovni izid poslovnega leta	0	0	0
Skupaj	661.862	-3.361.556	-7.265.981

Vrednost kapitala družbe na dan 31. 12. 2015 znaša 661.862 EUR. Osnovni kapital družbe sestavlja 6.069.276 delnic, katerih knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2015 znaša 0,11 EUR/delnico. Uprava družbe je v skladu z določili veljavne zakonodaje z dobičkom poslovnega leta 2015 pokrivala izgubo iz preteklih let. Kapitalske rezerve predstavljajo zneske vplačil nad nominalno vrednostjo vpisanih delnic.

Gibanje presežka iz prevrednotenja je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Nepremičnine	Dolgoročna finančna naložba v Jelšingrad	Odloženi davki	Skupaj
Začetno stanje 1. 1. 2015	7.784.341	0	-1.303.925	6.480.416
Prevrednotenje	0	0	0	0
Sprememba davčne stopnje	0	0	0	0
Končno stanje 31. 12. 2015	7.784.341	0	-1.303.925	6.480.416

Ob prevrednotenju kapitala na osnovi preračuna z indeksom cen življenjskih potrebščin za leto 2015 (- 0,5 %) bi čisti dobiček znašal 4.040.226 EUR.

..... POJASNILO 10

REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Rezervacije za kočljive pogodbe	195.477	262.279	218.404
Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine	337.233	337.233	362.943
Rezervacije za dana jamstva	3.721.830	3.954.482	4.325.753
Skupaj	4.254.540	4.553.994	4.907.100

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Rezervacije za kočljive pogodbe	195.477	262.279	218.404
• Odprte tožbe	195.477	262.279	218.404
Rezervacije za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine	337.233	337.233	362.943
• Rezervacije za jubilejne nagrade	110.399	110.399	128.236
• Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	226.834	226.834	234.707
Rezervacije za dana jamstva	3.721.830	3.954.482	4.325.753
• Dano poroštvo pridruženi družbi za prejeto posojilo pri tuji banki	1.296.150	1.113.813	1.485.084
• Druge dolgoročne rezervacije	2.425.680	2.840.669	2.840.669
Skupaj	4.254.540	4.553.994	4.907.100

V EUR	Rezervacije za kočljive pogodbe	Rezervacije za jubilejne nagrade	Rezervacije za odpravnine	Rezervacije za dana poroštva	Druge rezervacije	Skupaj
Stanje 31. 12. 2014 (prilagojeno)	262.279	110.399	226.834	1.113.813	2.840.669	1.713.325
Oblikovanje	14.447	0	0	0	0	2.855.116
Odprava	-2.582	0	0	0	0	-2.582
Črpanje	-78.667	0	0	0	-414.989	-493.656
Prenos iz / na kratkoročen del	0	0	0	183.337	0	183.337
Stanje 31. 12. 2015	195.477	110.399	226.834	1.297.150	2.425.680	4.255.540

Rezervacije za kočljive pogodbe zaradi odprtih tožb v višini 195.477 EUR predstavljajo vračunane stroške po tožbah dobaviteljev, bivših zaposlenih in drugih.

V letu 2015 aktuarski izračun ni bil izveden, saj se glede na računovodske politike družbe aktuarski izračun v ne-ali manj spremenjenih okoliščinah izvede v triletnih časovnih intervalih (zadnji je bil izveden v letu 2013). Družba tudi ocenjuje, da se v poslovnem letu 2015 niso zgodile pomembnejše spremembe predpostavk aktuarskega izračuna in števila zaposlenih ter sprememb v starostni strukturi zaposlenih, ki bi povzročile pomembnejše spremembe v potrebnem izkazanem stanju rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi na dan 31. 12. 2015.

Rezervacije za dana jamstva izhajajo iz poroštva, ki je bilo dano družbi Topola Livar, a.d., za posojilo pri banki NLB, d.d., in pri NLB Continental banka, a.d. Rezervacije so bile oblikovane na podlagi ugotovljene visoke stopnje verjetnosti, da bo obveznosti v imenu glavnega dolžnika moral odplačevati porok. Ustrezen kratkoročni del rezervacij v višini 149.353 EUR je bil izkazan med pasivnimi časovnimi razmejitvami.

Druge dolgoročne rezervacije so bile oblikovane na osnovi sodolžništva družbe Livar pri finančnih obveznostih družbe Jelšingrad Livar, a.d., v razmerju do Hypo Alpe Adria Bank, a.d., Banja Luka. Družba je obveznost iz naslova sodolžništva ugotovila šele po pozivu banke k podpisu novega aneksa k posojilnima pogodbama primarnega dolžnika v prvem polletju leta 2015 in je zato, glede na plačilno nesposobnost primarnega upnika, celotno obveznost iz naslova sodolžništva razpoznala kot rezervacijo za bodočo obveznost. Obveznost iz tega naslova je razpoznana tudi v pogodbi o prestrukturiranju finančnega dolga (MRA), družba pa jo je pričela odplačevati že v drugem polletju leta 2015.

..... POJASNILO 11

DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Dolgoročne finančne obveznosti do bank	13.946.858	10.719.897
Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	673.580	0
Druge dolgoročne finančne obveznosti	3.443.463	3.534.969
Skupaj	18.063.901	14.254.866

- Dolgoročne finančne obveznosti do bank:

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Banke v državi	13.946.858	10.719.897
Banke v tujini	0	0
Skupaj	13.946.858	10.719.897

Stanje obveznosti iz naslova dolgoročnih obveznosti do bank se je na dan 31. 12. 2015 v primerjavi s preteklim letom povečalo zaradi določil pogodbe o prestrukturiranju finančnega dolga, sklenjene dne 30. 9. 2015 z UniCredit Banka Slovenije, d.d., Hypo Alpe-Adria-bank, d.d., Nova Ljubljanska banka, d.d., NLB Continental banka, a.d., in Gorenjska banka, d.d.

Kratkoročni del dolgoročno prejetih posojil pri bankah v višini 1.590.267 EUR je izkazan med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi do bank.

Vsa dolgoročno prejeta posojila pri bankah so nominirana v EUR. V skladu z določili MRA se dolgoročna prejeta posojila obrestujejo po 4 % obrestni meri plus 3 - mesečni EURIBOR. Posojila v skladu z Okvirno pogodbo o prestrukturiranju in Okvirno pogodbo o prestrukturiranju leasingov, veljavnima na dan 31. 12. 2015, zapadejo v plačilo do leta 2020 in so zavarovana s hipoteko na nepremičninah družbe in / ali zastavo terjatev do kupcev in / ali zastavo menic. V obdobju 5 let po datumu bilance stanja zapadejo vse finančne obveznosti do bank.

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti do bank je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Stanje 31. 12. 2014	Povečanje	Zmanjšanje	Prenos iz kratkoročnega dela	Stanje 31. 12. 2015
UniCredit Banka Slovenija, d.d.	7.972.253	0	0	1.297.999	9.270.252
Hypo Alpe-Adria-Bank, d.d.	2.747.644	0	0	1.396.077	4.143.721
Gorenjska banka, d.d.	0	0	0	532.885	532.885
Skupaj	10.719.897	0	0	3.226.961	13.946.858

- Druge dolgoročne finančne obveznosti

Druge dolgoročne finančne obveznosti predstavljajo:

- Obveznosti družbe na osnovi pogodb finančnega najema, ki po trenutno veljavnih anuitetnih načrtih zapadejo do leta 2020 in znašajo 3.098.635 EUR. Kratkoročna zapadlost iz naslova leasing pogodb

znaša 623.556 EUR in je izkazana med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi. Pogodbe finančnega najema se obrestujejo po letni obrestni meri 4 % plus 3 - mesečni EURIBOR.

- Obveznosti v zvezi z obveznicami predstavljajo obveznost iz naslova nakupa obveznic v razmerju do družbe Mecum, d.o.o., v stečaju.

Gibanje drugih dolgoročnih finančnih obveznosti je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Stanje 31. 12. 2014	Povečanje	Zmanjšanje	Prenos iz kratkoročnega dela	Stanje 31. 12. 2015
Mecum, d.o.o. - obveznice	0	0	0	673.580	673.580
Skupaj	0	0	0	673.580	673.580

V EUR	Stanje 31. 12. 2014	Povečanje	Zmanjšanje	Prenos na kratkoročni del	Stanje 31. 12. 2015
Adria – Impex, d.o.o.	114.246	0	0	-48.318	65.928
Banka Koper	21.619	70.682	0	-71.620	20.681
SKB Leasing, d.o.o.	3.386	0	0	-3.386	0
BPF FINANCIRANJE, d.o.o.	13.252	0	-13.252	0	0
IBM Slovenija, d.o.o.	0	0	0	0	0
Štajdohar, d.o.o.	46.270	0	0	-46.270	0
Comer Industries, S.p.a	159.680	0	0	-49.526	110.154
HETA Asset Resolution, d.o.o.	3.110.880	0	-104	-216.138	2.894.638
EKOEN SOLARNA ENERGIJA, d.o.o.	65.637	0	0	-58.403	7.234
Exoterm Holding, d.o.o., pogodba	0	0	0	344.828	344.828
Skupaj	3.534.970	70.682	-13.356	-148.833	3.443.463

..... POJASNILO 12

KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI

V spodnjih preglednicah razkrivamo kratkoročne obveznosti v skladu s pogodbenimi določili, veljavnimi na dan 31. 12. 2015.

• Kratkoročne obveznosti

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Kratkoročne finančne obveznosti	2.840.191	9.185.921	6.078.078
Kratkoročne poslovne obveznosti	7.121.560	8.978.761	9.599.850
Skupaj	9.961.751	18.164.682	15.677.928

- **Kratkoročne finančne obveznosti**

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014 (prilagojeno)	31. 12. 2013 (prilagojeno)
Kratkoročne finančne obveznosti do bank	1.590.048	6.585.938	4.126.572
Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	146.420	820.000	820.000
Druge kratkoročne finančne obveznosti	1.103.723	1.779.983	1.131.506
Skupaj	2.840.191	9.185.921	6.078.078

- **Kratkoročne finančne obveznosti do bank**

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Banke v državi	1.590.048	6.536.857
Banke v tujini	0	49.081
Skupaj	1.590.048	6.585.938

Kratkoročne finančne obveznosti do bank predstavljajo:

- kratkoročni del dolgoročno prejetih posojil pri bankah v višini 1.533.267 EUR in
- kratkoročno prejeto posojilo pri banki v višini 56.780 EUR, ki se obrestuje z letno obrestno mero v višini 4 % plus 3 - mesečni EURIBOR in je zavarovano z zastavo terjatev do kupcev.

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti do bank je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Stanje 31. 12. 2014	Povečanje	Zmanjšanje	Prenos na dolgoročni del	Stanje 31. 12. 2015
UniCredit Banka Slovenija, d.d.	3.588.838	0	-1.227.153	-1.297.999	1.063.686
Hypo Alpe-Adria-Bank, d.d.	2.308.019	0	-442.360	-1.396.077	469.581
Cassa di Risparmio	49.081	0	-49.081	0	0
Gorenjska banka, d.d.	640.000	0	-50.335	-532.885	56.781
Skupaj	6.585.938	0	-1.768.929	-3.226.961	1.590.048

- **Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic**

Uprava družbe je v letu 2009 sprejela sklep o izdaji 340 podrejenih imenskih obveznic, vsako v nominalni vrednosti 10.000 EUR, z zapadlostjo 31. 12. 2014 in z obrestno mero 6 % letno.

Do 31. 12. 2009 je družba Mecum, d.o.o., takrat pomemben lastnik Livarja, podala izjavo o prevzemu 100 imenskih podrejenih obveznic v skupni nominalni vrednosti 1.000.000 EUR. Obveznosti iz naslova obveznic so bile delno poravnane, in sicer s pobotanjem terjatev iz naslova danega posojila v letih 2011 in 2012. Obveznost na dan 31. 12. 2015 znaša še 146.420 EUR.

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti na podlagi obveznic je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Stanje 31. 12. 2014	Povečanje	Zmanjšanje	Prenos na dolgoročni del	Stanje 31. 12. 2015
Mecum, d.o.o. - obveznice	820.000	0	0	-673.580	146.420
Skupaj	820.000	0	0	-673.580	146.420

- Druge kratkoročne finančne obveznosti

V okviru drugih kratkoročnih finančnih obveznosti družba izkazuje:

- Kratkoročne obveznosti iz naslova kratkoročnega dela pogodb o finančnem najemu v skupni višini 623.556 EUR.
- Kratkoročne obveznosti iz naslova kratkoročnega dela dolgoročnega posojila do družbe Exoterm Holding, d.d., v višini 114.942 EUR. Posojilo je obrestovano po letni obrestni meri 4,5 % plus 6 - mesečni EURIBOR. Na podlagi sklenjenega aneksa št. 5 zadnji obrok zapade v plačilo v letu 12/2019. Za prejeto posojilo je družba zastavila delnice pridružene družbe.
- Kratkoročne obveznosti iz naslova kratkoročnih finančnih obveznosti do družbe Exoterm Holding, d.d., ki se nanašajo na odkup delnic družbe Jelšingrad, a.d., od družbe Exoterm Holding, d.d., na podlagi sklenjene pogodbe (pojasnilo 3). Vsa dodatna pojasnila so razkrita v poglavju Popravki bistvenih napak iz preteklih let.

Gibanje drugih kratkoročnih finančnih obveznosti je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Stanje 31. 12. 2014	Povečanje	Zmanjšanje	Prenos iz dolgoročnega dela	Stanje 31. 12. 2015
Adria-Impex, d.o.o.	45.959	0	-45.959	48.318	48.318
Banka Koper	13.485	36.363	-49.852	71.620	71.616
SKB Leasing, d.o.o.	5.517	0	-5.517	3.386	3.386
BPF FINANCIRANJE, d.o.o.	6.593	0	-6.593	0	0
IBM Slovenija, d.o.o.	38.139	0	-38.139	0	0
Štajdohar, d.o.o.	44.387	0	-44.387	46.270	46.270
Comer Industries, S.p.a	46.187	0	-46.187	49.526	49.526
HETA Asset Resolution, d.o.o.	489.792	0	-359.893	216.138	346.037
EKOEN SOLARNA ENERGIJA, d.o.o.	54.392	0	-54.392	58.403	58.403
Exoterm Holding, d.o.o., pogodba	555.556	0	-95.786	-344.828	114.942
Exoterm Holding, d.o.o., odkup delnic	0	365.225	0	0	365.225
Skupaj	1.300.007	401.588	-746.705	148.833	1.103.723

- **Kratkoročne poslovne obveznosti**

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Kratkoročne poslovne obveznosti do odvisnih družb	0	2.508
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	5.592.756	6.744.232
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	0	29
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.528.804	2.231.992
Skupaj	7.121.560	8.978.761

Kratkoročne obveznosti do odvisnih družb je družba Livar, d.d., v letu 2015 poravnala v višini 2.508 EUR. Predstavljale so predvsem obveznosti iz naslova poravnave plačil kapitalski družbi za račun odvisne družbe, plačilo sodne poravnave in plačilo provizije v imenu odvisne družbe.

Kratkoročne poslovne obveznosti smo v primerjavi s preteklim letom zmanjšali za 19 %.

Obveznosti do dobaviteljev na domačem trgu znašajo 3.925.366 EUR, do dobaviteljev v tujini pa 1.667.390 EUR. Med drugimi poslovnimi obveznostmi so izkazane obveznosti do zaposlenih iz naslova plač v višini 876.898 EUR, obveznosti do državnih institucij v višini 197.345 EUR, obveznosti za obresti od prejetih posojil od bank in od drugih v višini 59.455 EUR, obveznosti iz naslova zaračunanih obresti od dobaviteljev v višini 76.462 EUR, obveznosti iz naslova leasing pogodb v višini 16.445 EUR ter druge kratkoročne poslovne obveznosti višini 302.199 EUR.

..... POJASNILO 13

PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

- Kratkoročni vračunani stroški in odhodki

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Vnaprej vračunane obresti od bank	0	12.183
Vračunana izguba iz naslova termiskega nakupa delnic	394.000	394.000
Drugi vnaprej vračunani stroški	632.599	824.102
Vračunani stroški obresti od obveznosti do odvisnih družb	0	0
Druge pasivne časovne razmejitve	25.787	11.852
Skupaj	1.052.386	1.242.137

Pasivne časovne razmejitve v vrednosti 1.052.386 EUR se v celoti nanašajo na kratkoročno vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke in so se v primerjavi z letom 2014 zmanjšale za 16 %.

394.000 EUR vnaprej vračunanih stroškov se nanaša na stroške izgub iz naslova termiskega odkupa delnic družbe Livar Jelšingrad, a.d. V letu 2015 je družba oblikovala rezervacije za stroške, nastale v zvezi s posebnim pregledom pomembnih pravnih poslov za čas od leta 2005 v višini 208.333 EUR. Preostali drugi vnaprej vračunani stroški se nanašajo na vnaprej vračunane stroške, za katere je družba prejela račune v letu 2016 v skupnem znesku 21.200 EUR, na kratkoročni del vračunanih rezervacij za dano poročstvo pridruženi družbi za prejeto posojilo pri tuji banki v višini 149.353 EUR, na vračunane nagrade zaposlenim v višini 71.982 EUR, na vnaprej vračunane obveznosti za obresti obveznic v višini 147.600 EUR ter na vnaprej vračunane stroške izdelave modelov v višini 34.131 EUR.

Druge pasivne časovne razmejitve v višini 25.787 EUR se nanašajo na vračunane stroške reklamacij in na davek na dodano vrednost iz naslova danih predujmov.

..... POJASNILO 14

IZVENBILANČNA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI

V EUR	31. 12. 2015	31. 12. 2014
Neizkoriščene kreditne linije pri bankah	0	0
Garancije	0	0
Dana poročstva	160.611	175.322
Skupaj	160.611	175.322

Izvenbilančna evidenca se nanaša na dano poročstvo družbi Topola Livar, a.d., za najeto bančno posojilo pri banki NLB d.d. in pri banki NLB Continental banka, a.d., v višini 10 % celotne vrednosti posojila, kar pomeni

pričakovano vrednost poplačila iz naslova stečajnega postopka. 90 % vrednosti še neplačanih glavnih posojila pa je izkazanih med dolgoročnimi rezervacijami za dana jamstva oziroma kratkoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami, katerih vrednost družba mesečno znižuje na osnovi uresničenih odplačil dolga.

Družba nima drugih potencialnih obveznosti, ki na dan 31. 12. 2015 ne bi bile ustrezno zajete ali izkazane v računovodskih izkazih.

9. POJASNILA K IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

Družba se je skladno z računovodskim standardom 25 odločila za sestavo stopenjske oblike izkaza poslovnega izida po različici I. Na osnovi informacij stroškovnega računovodstva je izdelan tudi prikaz stroškov po funkcionalnih skupinah.

V EUR	2015	2014
Nabavna vrednost prodanega blaga	238.668	491.343
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	37.707.840	44.148.561
Stroški prodajanja	1.735.709	1.812.764
Stroški splošnih dejavnosti	2.352.822	3.168.614
Prevrednotovalni poslovni odhodki	33.102	116.803
Skupaj	42.068.141	49.738.085

..... POJASNILO 15

ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE

V EUR	2015	2014
Prihodki od prodaje proizvodov	46.644.521	55.315.309
Prihodki od prodaje storitev	444.874	277.772
Prihodki od prodaje blaga	3.925	9.819
Prihodki od prodaje materiala	28.510	72.846
Skupaj	47.121.830	55.675.746

V EUR	2015	2014
Prihodki od prodaje na domačem trgu	8.210.623	11.674.638
• Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	8.178.188	11.592.736
• Prihodki od prodaje blaga in materiala	32.435	81.902
Prihodki od prodaje na tujem trgu	38.911.207	44.001.108
• Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	38.911.207	44.000.345
• Prihodki od prodaje blaga in materiala	0	763
Skupaj	47.121.830	55.675.746

Čiste prihodke od prodaje smo v primerjavi s preteklim letom znižali za 15 %; razlogi za znižanje so razkriti v poslovnem delu tega poročila. 83 % delež v strukturi prihodkov od prodaje je bil dosežen s prodajo na tujih trgih, torej trgih izven Slovenije.

..... POJASNILO 16

SPREMEMBE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE

V EUR	2015	2014
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-99.389	88.959
Skupaj	-99.389	88.959

V letu 2015 smo dosegli zmanjšanje vrednosti zalog v znesku 99.389 EUR, kar glede na pravila predstavitve izkaza poslovnega izida znižuje poslovni izid.

..... POJASNILO 17

VREDNOST USREDSTVENIH LASTNIH PROIZVODOV

V EUR	2015	2014
Usredstveni lastni proizvodi	122.062	205.735
Skupaj	122.062	205.735

Usredstveni lastni proizvodi izkazujejo predvsem vrednost lastnih investicij v izdelčne modele, izvedenih z delom in sredstvi družbe.

..... POJASNILO 18

DRUGI POSLOVNI PRIHODKI

(S PREVREDNOTOVALNIMI POSLOVNIMI PRIHODKI)

V EUR	2015	2014
Prihodki od porabe in odprave dolgoročnih rezervacij	75.329	82.240
Drugi poslovni prihodki	61.664	188.056
Skupaj	136.993	270.296

Prihodki od odprave in porabe rezervacij se nanašajo na odpravo in porabo rezervacij iz naslova kočljivih pogodb.

Druge poslovni prihodki v višini 61.664 EUR predstavljajo prihodki iz naslova:

- prejetih zavarovalniških odškodnin in bonusov v višini 16.897 EUR,
- odpisov obveznosti pri dobaviteljih v višini 5.994 EUR,
- prihodkov od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev v višini 20.799 EUR,
- iz ostalih naslovov v višini 18.035 EUR.

..... POJASNILO 19

STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV

V EUR	2015	2014
Nabavna vrednost prodanega materiala in blaga	238.668	491.344
Stroški materiala	23.065.465	28.957.490
Stroški storitev	5.836.068	6.157.129
Skupaj	29.140.201	35.605.963

Družba v letu 2015 izkazuje nižje stroške materiala in nižje stroške storitev, kar je posledica 16 % znižanja obsega proizvodnje in prodaje, kakor tudi stanja na trgu, saj so cene surovin v primerjavi s preteklim poslovnim letom pomembno nižje. Stroške materiala smo v primerjavi s preteklim letom znižali za 20 %, stroške storitev pa za 5 %.

V nadaljevanju je podrobneje prikazana členitev posameznih vrst stroškov materiala in storitev.

- Stroški materiala

V EUR	2015	2014
Stroški materiala	17.794.328	23.476.874
Stroški pomožnega materiala	609.847	439.836
Stroški energije	2.987.385	3.252.819
Stroški nadomestnih delov za osnovna sredstva in materiala za vzdrževanje osnovnih sredstev	991.098	1.103.306
Odpis drobnega inventarja in embalaže	614.440	642.798
Stroški pisarniškega materiala in strokovne literature	24.241	26.428
Drugi stroški materiala	44.126	15.429
Skupaj	23.065.465	28.957.490

- Stroški storitev

V EUR	2015	2014
Stroški storitev pri proizvodnji proizvodov in opravljanju storitev	2.375.042	2.998.760
Stroški transportnih storitev	616.039	757.051
Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem opredmetenih osnovnih sredstev	444.522	434.332
Najemnine	368.633	336.011
Povračila stroškov zaposlencem v zvezi z delom	90.367	79.262
Stroški plačilnega prometa in bančnih storitev ter zavarovalne premije	344.731	222.914
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	875.294	821.095
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	37.861	11.360
Stroški storitev fizičnih oseb, ki ne opravljajo dejavnosti, skupaj z dajatvami, ki bremenijo družbo	12.551	33.161
Stroški drugih storitev	671.028	463.183
Skupaj	5.836.068	6.157.129

Stroške storitev pri proizvodnji proizvodov in opravljanju storitev v višini 2.375.042 EUR smo v letu 2015, v primerjavi z letom 2014, znižali za 21 %; v tem znesku je zajet tudi strošek najete tuje delovne sile, ki v letu 2015 znaša 2.023.371 EUR.

Stroške drugih storitev predstavljajo stroški odvoza in deponiranja odpadkov v višini 454.092 EUR, stroški storitev varovanja v višini 177.480 EUR, stroški kontrole kakovosti v višini 26.647 EUR in drugi stroški v višini 12.540 EUR.

Za revidiranje letnega poročila za poslovno leto 2015 je bila imenovana revizijska družba Deloitte Revizija, d.o.o., Dunajska cesta 165, 1000 Ljubljana. Z revizijsko hišo je bila sklenjena pogodba o revidiranju v višini 12.000 EUR (brez DDV). Drugih poslov ali izdatkov za revizorje družba ni imela.

..... POJASNILO 20

STROŠKI DELA

V EUR	2015	2014
Stroški plač	7.625.268	8.650.834
Stroški socialnih zavarovanj	1.478.331	1.543.326
• Stroški pokojninskega zavarovanja	679.239	773.775
• Stroški drugih socialnih zavarovanj	799.092	769.551
Drugi stroški dela	1.635.639	1.803.997
Skupaj	10.739.238	11.998.157

Stroške dela smo v primerjavi z letom 2014 znižali za 10 %. Med stroški dela družba izkazuje tudi stroške dela iz naslova neizkoriščenega letnega dopusta za leto 2015 v višini 160.278 EUR bruto in prispevkov v višini 25.805 EUR. Druge stroške dela tvorijo regres za letni dopust v višini 474.051 EUR, stroški odpravnin v višini 26.741 EUR (od tega so stroški odpravnin ob upokojitvi znašali 19.427 EUR in stroški odpravnin iz poslovnega razloga 7.314 EUR), stroški jubilejnih nagrad v višini 20.831 EUR, stroški prevoza na in z dela v višini 541.777 EUR, stroški prehrane delavcev v višini 565.283 EUR in stroški enkratne denarne pomoči v višini 6.957 EUR.

Znesek prejemkov uprave, zaposlenih na osnovi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe ter članov nadzornega sveta, je v letu 2015 znašal:

V EUR	
Uprava	141.675
Zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	607.044
Skupaj	748.719

Zgoraj naštetimi prejemki uprave in zaposlenih na osnovi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, vključujejo bruto plače, bonitete, regres za dopust ter povračila stroškov prevoza na delo. 17. 12. 2014 je družba prešla na enotirni sistem vodenja in družbo Livar, upravlja upravni odbor. Družba ni izdala nobenih poroštov za obveznosti članov uprave ali nadzornega sveta.

..... POJASNILO 21

ODPISI VREDNOSTI

V EUR	2015	2014
Amortizacija	1.623.035	1.814.516
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	29.002	32.954
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	4.100	83.849
Skupaj	1.656.137	1.931.319

- Amortizacija

V EUR	2015	2014
Amortizacija neopredmetenih sredstev	84.012	59.819
Amortizacija zgradb	205.715	206.095
Amortizacija opreme in nadomestnih delov	1.333.307	1.548.602
Skupaj	1.623.034	1.814.516

- Prevrednotovalni poslovni odhodki

V EUR	2015	2014
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	29.002	32.954
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	4.100	83.849
Skupaj	33.102	116.803

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih izhajajo iz naslova izgube pri prodaji osnovnih sredstev v višini 29.002 EUR.

Prevrednotovalne poslovne odhodke pri obratnih sredstvih tvori odpis terjatev do kupcev v višini 4.100 EUR.

..... POJASNILO 22

DRUGI POSLOVNI ODHODKI

V EUR	2015	2014
Oblikovanje rezervacij	244.350	100.404
Drugi stroški	188.828	191.202
Skupaj	433.178	291.606

- Rezervacije

V EUR	2015	2014
Rezervacije za reklamacije	21.570	0
Rezervacije za kočljive pogodbe	14.447	100.404
Rezervacije za forenzične preglede	208.333	0
Skupaj	244.350	100.404

- Drugi stroški

V EUR	2015	2014
Dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela ali drugih vrst stroškov	74.495	59.240
Izdatki za varstvo okolja	99.402	118.905
Nagrade dijakom in študentom na delovni praksi skupaj z dajatvami	4.304	4.157
Štipendije dijakom in študentom	3.521	5.021
Ostali stroški	7.106	3.879
Skupaj	188.828	191.202

..... POJASNILO 23

FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL

V EUR	2015	2014
Finančni prihodki iz danih posojil pridruženim družbam	0	46.883
Finančni prihodki iz danih posojil, danih drugim	30	75
Skupaj	30	46.958

..... POJASNILO 24

FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV

V EUR	2015	2014
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	10.241	14.793
Skupaj	10.241	14.793

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev v vrednosti 10.241 EUR predstavljajo dobljene popuste v višini 3.423 EUR in prihodke iz naslova obresti v višini 6.818 EUR.

..... POJASNILO 25

FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE FINANČNIH NALOŽB

V letu 2015 družba ne izkazuje finančnih odhodkov iz naslova slabitev finančnih naložb.

..... POJASNILO 26

FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI

V EUR	2015	2014
Finančni odhodki iz posojil prejetih od bank in obveznic	894.325	1.003.434
Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	183.587	603.160
Skupaj	1.077.912	1.606.594

Finančni odhodki iz naslova posojil prejetih od bank in obveznic, vključujejo obresti od prejetih bančnih posojil v znesku 845.125 EUR in odhodke od obresti za izdane obveznice v višini 49.200 EUR.

Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti vključujejo obresti iz naslova finančnih najemov v višini 172.048 EUR ter finančne odhodke v višini 11.539 EUR iz naslova zamud plačil leasingov.

..... POJASNILO 27

FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI

V EUR	2015	2014
Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti	30.804	55.820
Odhodki iz naslova zamudnih obresti drugih posl. obveznosti	6.754	12.025
Ostali finančni odhodki	47.233	94.838
Skupaj	84.791	162.683

Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti v višini 30.804 EUR vključujejo odhodke za zamudne obresti, zaračunane s strani dobaviteljev. Odhodki iz naslova zamudnih obresti do Finančne uprave Republike Slovenije znašajo 6.754 EUR. Ostali finančni odhodki vsebujejo odhodke za obresti od financiranja odkupa terjatev v višini 17.771 EUR, odhodke za obresti v povezavi z odkupom delnic Jelšingrad Livar, a.d., v višini 22.570 EUR, odhodke za obresti iz naslova izplačanih plač za leto 2012 v višini 815 EUR ter za kasneje dane popuste v višini 6.043 EUR.

..... POJASNILO 28

DRUGI PRIHODKI

V EUR	2015	2014
Drugi prihodki	102.560	76.896
Skupaj	102.560	76.896

Med drugimi prihodki največji del predstavljajo prihodki iz naslova vračila štipendij, odprave pasivnih časovnih razmejitev in prejetih odškodnin.

..... POJASNILO 29

DRUGI ODHODKI

V EUR	2015	2014
Odškodnine in denarne kazni	3.073	29.669
Drugi odhodki	25.656	10.118
Skupaj	28.729	39.787

..... POJASNILO 30

ODLOŽENI DAVKI

ODLOŽENE OBVEZNOSTI ZA DAVEK

Odložene obveznosti za davek so pripoznane iz naslova izkazovanja nepremičnin družbe po modelu prevrednotenja po davčni stopnji 17 %. Gibanje odloženih obveznosti za davek je bilo v letu 2015 naslednje:

V EUR	Nepremičnine	Skupaj
Stanje 31. 12. 2014	1.303.925	1.303.925
V breme / (dobro) izkaza poslovnega izida	0	0
V breme / (dobro) kapitala	0	0
• pripoznanje odloženih obveznosti za davke	0	0
• odprava odloženih obveznosti za davek	0	0
• razlika zaradi spremembe davčne stopnje	0	0
Stanje 31. 12. 2015	1.303.925	1.303.925

ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK

V letu 2015 smo pripoznali 30.791 EUR odloženih terjatev za davek.

Družba je v letu 2015 pripoznala odložene terjatve za davke iz naslova dela obstoječih odbitnih začasnih davčnih razlik in neizrabljenih davčnih izgub. Družba lahko z gotovostjo trdi, da se bodo v naslednjih letih pojavili pomembni zneski pozitivnih davčnih osnov, ki jih bo mogoče zmanjšati z odbitnimi začasnimi davčnimi razlikami, neizrabljenimi davčnimi izgubami in neizrabljenimi davčnim dobropisi.

Gibanje odloženih terjatev za davek v letu je bilo 2015 naslednje:

V EUR	Neizrabljena davčna izguba	Nepremičnine	Skupaj
Stanje 31. 12. 2014	1.032.113	1.303.925	2.336.038
V breme / (dobro) kapitala	0	0	0
V breme / (dobro) izkaza poslovnega izida	30.791	0	30.791
• pripoznanje odloženih terjatev za davke	30.791	0	30.791
• odprava odloženih terjatev za davek	0	0	0
• razlika zaradi spremembe davčne stopnje	0	0	0
Stanje 31. 12. 2015	1.062.904	1.303.925	2.366.829

..... POJASNILO 31

DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

V letu 2015 izkazuje družba obdavčljivo osnovo v višini 1.420.678 EUR, prenesena celotna davčna izguba pa znaša 13.284.095 EUR. Obveznost iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2015 tako znaša 241.515 EUR.

Na dan 31. 12. 2015 znašajo odbitne začasne razlike, neizrabljena davčna izguba in neizrabljeni davčni dobropisi, za katere niso oblikovane odložene terjatve za davek:

- iz naslova dolgoročnih rezervacij 1.079.165 EUR,
- iz naslova popravka vrednosti poslovnih terjatev 3.372.805 EUR,
- iz naslova amortizacije, ki presega davčno priznано 542.743 EUR,
- iz naslova finančnih naložb 803.135 EUR.

Primerjava med dejansko in izračunano davčno stopnjo z elementi izračuna slednje je naslednja:

V EUR						
Primerjava med dejansko in izračunano davčno stopnjo			2015	2014		
Dobiček pred davki			4.234.143	4.155.751		
•	Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	17 %	719.804	17 %	706.478	
Zneski, ki negativno vplivajo na davčno osnovo			45.336	139.294		
•	Znesek iz naslova zmanjšanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		37.308		129.994	
•	Znesek iz naslova povečanja davčne osnove		8.027		9.301	
Zneski, ki pozitivno vplivajo na davčno osnovo			-15.483	-30.613		
•	Znesek iz naslova povečanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		-15.263		-27.942	
•	Znesek iz naslova zmanjšanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		-219		-2.671	
Davčne olajšave			-508.142	-535.196		
•	Uporabljene, ki vplivajo na zmanjšanje davčne obveznosti		-508.142		-535.196	
Sprememba davčne stopnje			0	0		
Davčne izgube tekočega leta, za katere niso pripoznane terjatve za odložene davke			0	0		
Odmerjeni davek tekočega leta			5,70 %	241.515	6,74 %	279.964
Povečanje / zmanjšanje odloženega davka			30.791		-226.244	
Davek v izkazu poslovnega izida			6,43 %	272.306	1,29 %	53.720

..... POJASNILO 32

ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA

V EUR		2015		2014
Poslovni izid iz rednega delovanja		4.160.311		4.118.642
•	Poslovni izid iz poslovanja	5.312.744		6.413.692
•	Poslovni izid iz financiranja	-1.152.433		-2.295.050
Poslovni izid zunaj rednega delovanja		73.831		37.109
Celotni dobiček / izguba		4.234.142		4.155.751
Davek od dohodkov pravnih oseb		-241.515		-279.964
Odloženi davki		30.791		226.244
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		4.023.418		4.102.031
Bilančna izguba		-11.894.986		-8.254.537

10. POSLI S POVEZANIMI OSEBAMI

Prikaz stanj na dan 31. 12. 2015:

V EUR		Kratkoročne poslovne terjatve	Dolgoročne poslovne terjatve	Kratkoročno dana posojila	Dolgoročno dana posojila
Družba					
Livar LNL, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Livar Belt, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Livar FMO, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Livar storitve, d.o.o. – v stečaju	odvisna družba	0	0	0	0
Topola Livar MO, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Jelšingrad Livar, a.d.	pridružena družba	0	0	0	0
Skupaj		0	0	0	0

V EUR		Kratkoročne poslovne obveznosti	Dolgoročne finančne obveznosti
Družba			
Livar LNL, d.o.o.	odvisna družba	0	0
Livar Belt, d.o.o.	odvisna družba	0	0
Livar FMO, d.o.o.	odvisna družba	0	0
Livar storitve, d.o.o. – v stečaju	odvisna družba	0	0
Topola Livar MO, d.o.o.	odvisna družba	0	0
Jelšingrad Livar, a.d.	pridružena družba	0	0
Skupaj		0	0

Prikaz prometa s povezanimi osebami v letu 2015:

V EUR		Kumulativni promet terjatev iz poslovanja	Kumulativni promet obveznosti iz poslovanja	Kumulativni promet obresti iz prejetih posojil	Kumulativni promet obresti iz danih posojil
Družba					
Livar LNL, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Livar Belt, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Livar FMO, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Livar storitve, d.o.o. – v stečaju	odvisna družba	0	0	0	0
Topola Livar MO, d.o.o.	odvisna družba	0	0	0	0
Jelšingrad Livar, a.d.	pridružena družba	0	18.077	0	44.187
Skupaj		0	18.077	0	44.187

11. UPRAVLJANJE S TVEGANJI

Izpostavljenost likvidnostnemu tveganju

Izpostavljenost likvidnostnem tveganju na dan 31. 12. 2015 je bila naslednja:

V EUR	Knjigovodsko stanje	Zapadlost glavnice do 1 leta	Zapadlost glavnice do 5 let	Zapadlost glavnice nad 5 let
Prejeta bančna posojila	15.536.906	1.590.048	13.946.858	0
Obveznosti iz naslova obveznic	820.000	146.420	673.580	0
Prejeta posojila od drugih	459.770	114.942	344.828	0
Obveznost iz naslova finančnega najema	3.722.191	623.556	3.098.635	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	7.121.587	7.121.587	0	0
Dolgoročne rezervacije iz naslova poročstva do Topola, a.d.,	1.606.114	165.948	1.440.166	0
Dolgoročne rezervacije iz naslova poročstva do Jelšingrad, a.d.,	2.425.680	594.160	1.831.520	0
Skupaj	31.692.248	10.356.661	21.335.587	0

Izpostavljenost kreditnemu tveganju

Izpostavljenost kreditnemu tveganju na dan 31. 12. 2015 je bila naslednja:

V EUR	Knjigovodska vrednost
Postavka	
Dolgoročne poslovne terjatve	0
Dolgoročno dana posojila	0
Kratkoročna dana posojila	0
Terjatve do pridruženih družb	0
Terjatve do kupcev	8.768.666
Druge kratkoročne poslovne terjatve	1.251.825
Skupaj	10.020.491

Terjatve do kupcev so v pretežni meri nezapadle. Družba je v letu 2015 oblikovala popravek vrednosti terjatev do pridružene družbe Livar Jelšingrad, a.d., v višini 65.900 EUR. Kratkoročno dano posojilo družbi Livar Jelšingrad, a.d., smo slabili v celoti.

Izpostavljenost obrestnemu tveganju

Kratkoročne finančne obveznosti do bank in leasingodajalcev so vezane na EURIBOR, kar vpliva na izpostavljenost tveganju spremembe obrestnih mer. Izpostavljenost tveganju spremembe obrestne mere je bila na dan 31. 12. 2015 naslednja:

V EUR	
Finančni instrumenti po fiksni obrestni meri	
Finančna sredstva	0
Finančne obveznosti	0
Finančni instrumenti po variabilni obrestni meri	
Finančna sredstva	0
Finančne obveznosti	20.538.867

Tveganje poštene vrednosti

Spodnja preglednica prikazuje vpliv spremembe poštene vrednosti na kapital (preko presežka iz prevrednotenja) oziroma na poslovni izid po stanju na dan 31. 12. 2015 (v prikazu so upoštevani odloženi davki – v primeru vrednotenja po poštene vrednosti preko kapitala).

V EUR				
Postavka	Knjigovodska vrednost	Sprememba poštene vrednosti		
	31. 12. 2015	1 %	5 %	10 %
Nepremičnine družbe	12.188.833	101.167	505.837	1.011.673
Dolgoročne finančne naložbe	0	0	0	0
Skupaj na kapital	12.188.833	101.167	505.837	1.011.673

12. NEGOTOVOST GLEDE PREDPOSTAVKE DELUJOČEGA PODJETJA

Računovodski izkazi so pripravljeni na osnovi predpostavke delujočega podjetja. Družba je v letu 2015 realizirala čisti dobiček v višini 4.023 TEUR, ki ga je upravni odbor v celoti namenil za pokrivanje prenesenih izgub iz preteklih poslovnih let. Na dan 31. 12. 2015 izkazuje bilančno izgubo v višini 11.895 TEUR, ki presega polovico osnovnega kapitala in je ni mogoče pokriti v breme drugih sestavin kapitala. Na dan 31. 12. 2015 družba izkazuje presežek kratkoročnih sredstev nad obveznostmi v višini 3.457 TEUR. Skupne finančne obveznosti družbe (brez poroštvenih obveznosti, izkazanih v okviru rezervacij in PČR) na dan 31. 12. 2015 znašajo 20.904 TEUR in bi se glede na trenutno dinamiko odplačevanja, predvideno v pogodbi o prestrukturiranju finančnega dolga, morale v celoti odplačati v naslednjih petih letih. Kratkoročne finančne obveznosti, ki izhajajo iz veljavnih pogodb o financiranju, znašajo 2.475 TEUR in ne presegajo razpoložljivi denarni tok, ki bo na voljo ob realizaciji načrtovanih rezultatov v letu 2016.

S podpisom pogodbe o prestrukturiranju finančnega dolga smo znižali stroške financiranja in višino letnega zneska odplačila finančnega dolga glede na sposobnost ustvarjanja denarnega toka, kar odpravlja visoko tveganje nesposobnosti odplačevanja finančnih obveznosti družbe in s tem tveganje negotovosti glede predpostavke delujočega podjetja. Z neodvisnim pregledom poslovanja družbe smo prejeli potrditev o uresničljivosti zastavljenih kratkoročnih in dolgoročnih ciljev. Predpostavka delujočega podjetja je po oceni posloводства ustrezna tudi zato, ker družba z zelo dobrim poslovanjem nadaljuje tudi v letu 2016 in tako v pomembnem obsegu uresničuje postavljene cilje.

13. DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA

Po datumu bilance stanja ni prišlo do poslovnih dogodkov, ki bi vplivali na predstavitev, prikazane v letnem poročilu.

14. IZJAVE

14.1. IZJAVA O ODGOVORNOSTI POSLOVODSTVA

Upravni odbor družbe Livar je odgovoren za pripravo letnega poročila ter računovodskih izkazov s pojasnili na način, ki daje resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja ter izidov poslovanja za leto 2015 v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1).

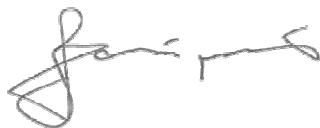
Upravni odbor potrjuje poslovno poročilo in računovodske izkaze s pojasnili za poslovno leto končano z dnem 31. 12. 2015 in izjavlja:

- da so računovodski izkazi pripravljeni ob predpostavki, da bo družba nadaljevala poslovanje tudi v prihodnje,
- da dosledno uporablja izbrane računovodske politike in da razkriva morebitne spremembe v računovodskih politikah,
- da so računovodske ocene pripravljene pošteno in preiščljeno ter v skladu z načeli previdnosti in dobrega gospodarja,
- da so računovodski izkazi pripravljeni v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

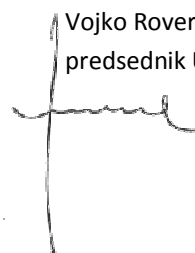
Upravni odbor je odgovoren tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter za izvajanje ukrepov, s katerimi zagotavlja ohranjanje vrednosti premoženja družbe.

Ivančna Gorica, 31. 03. 2016

Jože Kaligaro,
glavni izvršni direktor

Vojko Rovere,
predsednik UO

14.2. IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE

Družba pri svojem poslovanju ne uporablja kodeksa.

14.3. IZJAVA O PODRUŽNICAH

Družba nima podružnic.